

Examenhandboek mbo

Definitieve versie 2.14 ingaande per 1 augustus 2022

Inhoud

Inleiding	3
Visie op examinering	3
Examenorganisatie	7
Uitgangspunten.....	7
Examencommissies	8
Samenstelling Examencommissies.....	9
Taken, verantwoordelijkheden en karakteristieken van de leden	10
Additionele taken en verantwoordelijkheden examencommissieleden.....	11
Vaststellingsadviescommissie - VAC	12
Samenstelling VAC	12
Taken en verantwoordelijkheden VAC-leden.....	12
Raad van Bestuur en directeurs mbo	12
Deskundigheid, taken en verantwoordelijkheden.....	13
Additionele taken en verantwoordelijkheden van de directeurs.....	13
Examenraad	13
Samenstelling.....	14
Taken en verantwoordelijkheden	14
Commissie van Beroep	14
Stafbureau Examinering mbo	14
Taken en verantwoordelijkheden	14
Operationele Commissie examinering	15
Taken en verantwoordelijkheden	15
Samenstelling.....	15
Locatie examenbureau	15
Taken en verantwoordelijkheden	16
Examencoördinator.....	17
Taken en verantwoordelijkheden	17
Functionarissen binnen de teams (op locatie)	17
Assessor.....	17
Surveillant.....	18
Examineringsprocessen – Beoordelen en diplomeren	20
Transparante examineringsprocessen	20
Procesbeschrijving Praktijkexamens: Beroepsproeve, Werkprocesexamen, Keuzedeel- examen en Vaardigheidsexamen.....	20
Procesbeschrijving Kennisexamens	23
Procesbeschrijving Centrale Examens.....	25
Procesbeschrijving AVO-instellingsexamens	25
Procesbeschrijving Diplomereren	27
Inzagerecht, bewaartermijn en recht op bespreking.....	28
Vrijstellingen	29
Herkansingen	29
Verzoeken en klachten m.b.t. examinering en diplomering	30
De derde leerweg.....	30
Bijlagen	31

Inleiding

In dit examenhandboek is het beleidskader voor examinering in het mbo beschreven voor de opleidingen die vallen onder de hernieuwde beroepsgerichte kwalificatiestructuur voor de Lentiz onderwijsgroep. Het examenhandboek bevat de visie op examinering, de examenprocedures, een beschrijving van de examenorganisatie en de uitgangspunten voor de kwaliteitsborging van de examinering voor alle mbo-scholen van de Lentiz onderwijsgroep. Het examenhandboek is daarmee een kader en hulpmiddel om de kwaliteit van de examenproducten en -processen te bevorderen, te bewaken, te evalueren en indien nodig te verbeteren. Het examenhandboek is een instrument in het kader van de kwaliteitsborging van de examinering en onderdeel van het kwaliteitszorgstelsel binnen de mbo-instellingen van de Lentiz onderwijsgroep.

Het bevoegd gezag (Raad van Bestuur, of RvB) heeft de organisatie van de examinering zodanig ingericht dat de kwaliteitsdoelstellingen van de instelling ten aanzien van de examinering kunnen worden verwezenlijkt. Jaarlijkse evaluatie, aanpassing en vaststelling van het examenhandboek is onderdeel van de PDCA-cyclus.

Visie op examinering

Lentiz heeft de visie op examinering voor de mbo-opleidingen als volgt vastgesteld.

1. Examinering

- De diploma's van de Lentiz onderwijsgroep garanderen dat studenten als beginnend beroepsbeoefenaar klaar zijn voor de arbeidsmarkt in hun branche.
- Lentiz examineert op basis van realistische beroepstaken bij voorkeur (afhankelijk van afnamekwaliteit) in de beroepspraktijk of anders in simulatie op school. De keuze voor de examensetting wordt bepaald door de borging van de deskundigheid, validiteit, gelijkwaardige afname, betrouwbaarheid en haalbaarheid.
- Lentiz maakt een duidelijk onderscheid tussen examineren en opleiden.
- Elke opleiding van Lentiz heeft een examenplan, dat opgesteld is volgens een uniform format. In het examenplan zijn voor een bepaald cohort de diplomeringseisen per kwalificatie aan studenten helder en transparant vastgelegd en is aangegeven wanneer de student recht heeft op het diploma. De examenplannen staan op de websites van de scholen.

2. Beoordeling

- Bij de beoordeling tijdens een Beroepsproeve wordt het 4-ogenprincipe gehanteerd. De proeve wordt afgenomen door twee assessoren, dit kunnen schoolassessoren, bedrijfsassessoren en/of externe deskundigen zijn. Bij elke Beroepsproeve is minimaal één getrainde assessor en een geïnformeerde assessor uit het bedrijfsleven (praktijkopleider of externe assessor) aanwezig om de proeve te beoordelen. De assessor uit het bedrijfsleven kan tevens getraind zijn.
- In specifieke situaties kunnen hierop uitzonderingen worden gemaakt (mits vooraf voorgelegd aan en goedgekeurd door de examencommissie).
- De beoordeling van Werkprocesexamens, Vaardigheidsexamens, Keuzedeel-examens, Kennisexamens of AVO-examens wordt uitgevoerd door minimaal één getrainde assessor of docent (zie verder voor gedetailleerdere beschrijving bij afname examens).

3. Examens

- Het afsluiten van de opleiding kan plaats vinden door middel van de volgende examensoorten:

Beroepsgerichte examens:

- Beroepsproeves (gekoppeld aan één of meerdere kerntaken en werkprocessen);
- Werkprocesexamens (gekoppeld aan één of meerdere werkprocessen);
- Vaardigheidsexamens (praktijkexamens);
- Kennisexamens (theorie-examens);
- Keuzedelen (keuzedeel-examens)

NB In de nieuwste beroepsgerichte examens komen de werkproces- en vaardigheidsexamen te vervallen. En wordt elke kerntaak apart geëxamineerd (elke proeve is gekoppeld aan één kerntaak).

Algemeen Vormend Onderwijs (AVO)-examens:

(examens voor generieke onderdelen Nederlands, Engels en rekenen):

- Centrale examens Nederlands (lezen en luisteren) en Engels (lezen en luisteren)
- Instellingsexamens Nederlands en Engels (spreken, gesprekken voeren en schrijven) en Rekenen.

Algemeen:

- De beroepsgerichte examens (beroepsproeves, werkprocesexamens, vaardigheidsexamens en kennisexamens) worden door Lentiz ingekocht bij de gecertificeerde examenleverancier Stichting de Groene Norm.
- De AVO-examens worden door Lentiz ingekocht bij de gecertificeerde examenleverancier Bureau ICE (TOA Toets platform) en FACET.
- Voor keuzedelen worden examens zo veel mogelijk ingekocht bij gecertificeerde examenleveranciers.
- Voor rekenen is Lentiz samenwerking met de landelijke Rekencoöperatie aangegaan.
- Voor Loopbaan en Burgerschap geldt een inspanningsverplichting.
- BPV moet met een voldoende worden beoordeeld.

4. Deskundigheid

- Lentiz werkt met deskundige examenfunctionarissen:
 - Schoolassessoren worden getraind in het examineren voordat zij worden ingezet voor het afnemen van examens. Elke nieuwe assessor volgt een basistraining en alle schoolassessoren volgen elke drie jaar een 'opfrustraining' voor assessoren.
 - Alle assessoren uit het bedrijfsleven worden altijd vooraf geïnformeerd over de (beoordeling en uitvoering van beoordeling van de) examens. Op deze manier zijn de bedrijfsassessoren goed op de hoogte van de procedures en werkwijze voorafgaand aan het afnemen van het praktijkexamen. Assessoren uit het bedrijfsleven (praktijkopleider of externe assessor) worden uitgenodigd en gestimuleerd om deel te nemen aan de assessorentrainingen.
 - Voorafgaand aan de examens worden door de opleidingsteams modereersessies/kalibreersessies georganiseerd waar per opleiding of opleidingen de examens, werkwijze, procedures en manier van beoordelen worden besproken. Hiervoor worden alle schoolassessoren van de betreffende opleiding(en) én – indien mogelijk – de assessoren uit het bedrijfsleven uitgenodigd. In de modereersessies wordt gecontroleerd op hiaten en worden eventuele toelichtingen geschreven (vanaf voorjaar 2022 worden deze toelichtingen op de beroepsgerichte examens "Lentiz addenda" genoemd).

- De examencommissieleden van de huidige 4 examencommissies zijn getraind met betrekking tot hun taken zoals in het handboek beschreven en volgen periodiek doch minimaal eens per drie jaar een professionaliseringstraining om eigen kennis en actualiteit rondom examinering up-to-date te houden.
- De leden van de vaststellingsadviescommissie (VAC) zijn getraind en elke plenaire bijeenkomst (tweemaal per jaar) wordt, indien mogelijk/wenselijk, gestart met een korte scholing.
- De professionalisering van de diverse examenfunctionarissen wordt in het kwaliteitsborgingsplan/jaarplan en het jaarverslag opgenomen (en wordt derhalve jaarlijks aangeboden via het jaarverslag aan de Raad van Bestuur).

5. Kwaliteitsborging examinering

- Lentiz kent 4 examencommissies voor de zes mbo-scholen/locaties. Deze examencommissies zijn verantwoordelijk voor de kwaliteitsborging van examinering.
- De 4 examencommissies van Lentiz doorlopen de PDCA-cyclus door het opstellen en uitvoeren van een kwaliteitsborgingsplan/jaarplan over de kwaliteitsborging van de examinering, het gedurende het lopende schooljaar uitvoeren van de bijbehorende taken (waaronder het opzetten en uitvoeren van steekproeven), het uitvoeren van een zelfevaluatie en het opstellen van een jaarverslag over de examinering van de eigen locaties.
- De 4 examencommissies rapporteren aan het bevoegd gezag (Raad van Bestuur = RvB) middels het jaarverslag en het kwaliteitsborgingsplan/jaarplan over de kwaliteitsborging van de examinering bij de verschillende locaties.
- De Raad van Bestuur laat zich door de examenraad gevraagd en ongevraagd adviseren over de kwaliteit van examinering. N.a.v. de jaarverslagen van de 4 examencommissies worden conclusies getrokken en worden (nieuwe) doelen gesteld en vervolgacties gepland in de eerstvolgende jaarplanning.
- Aan de Raad van Bestuur worden de volgende documenten ingeleverd:
 - 1. Jaarverslagen van de vier examencommissies (voor 1 oktober, op aanvraag van Examenraad)
 - 2. Kwaliteitsborgingsplannen/jaarplannen van de vier examencommissies (voor 15 november, op aanvraag van de examenraad).

6. PDCA-cyclus

- Lentiz heeft haar examenprocessen op een cyclische wijze ingericht volgens het proces van Plan, Do, Check en Act (PDCA) zodat kwaliteit van examinering gegarandeerd wordt en blijft.
- In onderstaande schema's wordt de algemene definitie van de PDCA-cyclus visueel weergegeven
- Het cyclische proces van plannen, uitvoeren, evalueren, bijstellen en opnieuw ontwerpen of verbeteren van het gehele proces van examineren, leidt tot betere kwaliteit en betere borging van de examinering in alle lagen van de examenorganisatie
- Binnen de kwaliteitszorg geldt de PDCA voor alle lagen binnen de examenorganisatie.

Afbeelding 1

Afbeelding 2

Afbeelding 1 bron: <https://procesoptimisten.nl/procesproblemen-oplossen/pdca/> (download juli 2020)

Afbeelding 2 bron: <https://score.hva.nl/bke/Paginas/evalueren-en-verbeteren-van-toetsen.aspx> (download juli 2020)

Er zijn drie instrumenten die worden gebruikt om het kwaliteitszorg proces weer te geven:

1. De zelfevaluatie. Dit wordt uitgevoerd in de eerste weken van het nieuwe schooljaar.
2. Het jaarverslag. Dit is een wettelijke opdracht en de weergave van de opbrengsten uit de zelfevaluatie en geeft een overzicht van uitgevoerde acties. Hiermee verantwoorden de examencommissies zich naar RvB. Het jaarverslag wordt in het najaar opgesteld.
3. Een kwaliteitsborgingsplan/jaarplan. Hierin worden de keuzes van de examencommissie duidelijk voor het komende jaar evenals de planning. Dit wordt in het najaar opgesteld.

De globale beschrijving van de PDCA-cyclus van de examencommissies van de Lentiz onderwijsgroep is als volgt.

PLAN: bij de start van de cyclus formuleert de examencommissie een kwaliteitsborgingsplan/jaarplan op basis van te behalen doelen (naar aanleiding van een zelfevaluatie aan het einde van het schooljaar welke vertaald is in het jaarverslag; hieruit punten voor het kwaliteitsborgingsplan/jaarplan gekomen.)

DO: de examencommissie voert haar taken en doelen uit (zie Examenhandboek, zelfevaluatie, kwaliteitsborgingsplan/jaarplan).

CHECK: De vastgelegde onderwerpen van het kwaliteitsborgingsplan/jaarplan worden gecheckt middels steekproeven, aanwezigheid bij activiteiten, taakuitvoering en communicatie tussen de diverse onderdelen van de examenorganisatie. Op basis van de checks worden conclusies getrokken, risico's geïnventariseerd, problemen gesignaleerd, resultaten geïnventariseerd. In het kwaliteitsborgingsplan/jaarplan wordt vastgelegd in hoeverre gestelde doelen bereikt zijn, welke eventuele acties nodig zijn om doelen te behalen en welke eventuele specifieke accenten de komende periode extra aandacht krijgen. Naast onderdelen van de kwaliteitsborging kunnen ook vastgestelde activiteiten van de examencommissie en afzonderlijke activiteiten en acties/taken van de onderdelen van de examenorganisatie en als examenorganisatie als geheel onderdeel van de check zijn.

ACT: de verbeteracties en activiteiten die volgen uit de evaluatie van de kwaliteitsborging van de examinering worden omschreven in het jaarverslag en daarna doorgevoerd; bepaalde onderdelen van de (kwaliteit van) examinering worden aangepast en verbeterd of gestandaardiseerd waar nodig en weer meegenomen in de volgende cyclus.

De examenraad ziet toe op de uitvoering van de PDCA-cyclus en doet steekproefsgewijs audits van documenten of doorlopen procedures van de examencommissies.

Examenorganisatie

Lentiz onderwijsgroep kiest voor een examenorganisatie waar de examencommissies op de verschillende locaties toezien op de uitvoering van een juiste examinering volgens kaders en richtlijnen en verantwoordelijk zijn voor de kwaliteitsborging van de examinering. Als hoofdtaken hebben de 4 examencommissies: 1) het vaststellen van uitgevoerde examens door de studenten van alle opleidingen, en 2) het borgen van de kwaliteit van examinering.

De Raad van Bestuur en de directeurs mbo zijn kaderstellend voor de uitvoering van de examinering en diplomering. Zij laten zich tevens adviseren door de Examenraad. De examenorganisatie wordt verder ondersteund door het Stafbureau examinering mbo, de operationele commissie en de uitvoerende examenbureaus per locatie.

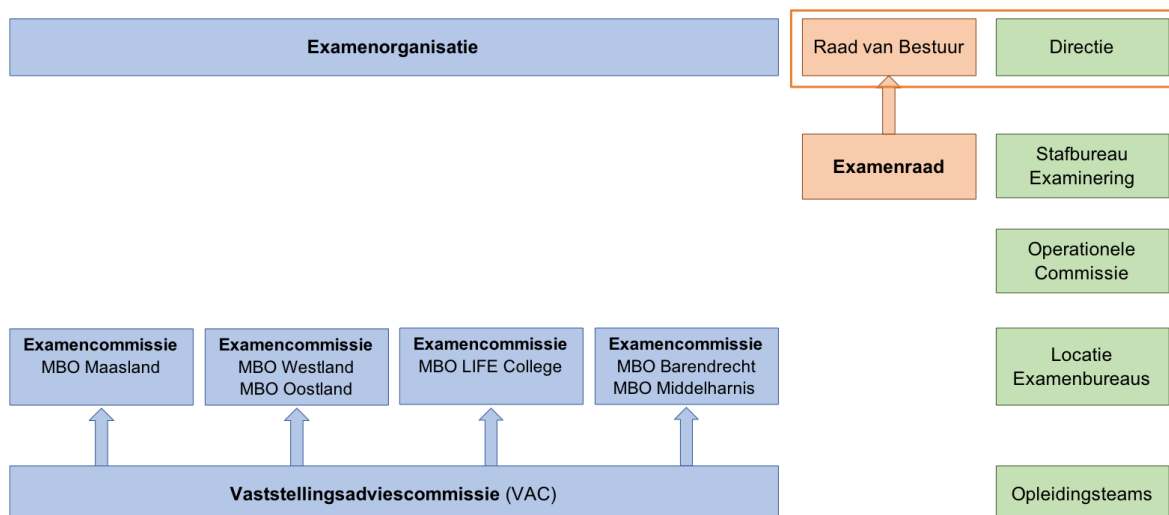
Uitgangspunten

Hieronder staan de negen uitgangspunten van de examenorganisatie:

1. Er zijn in de huidige examenorganisatie 4 examencommissies ingesteld, waarin de 6 mbo locaties zitting hebben.
2. De examencommissies worden dichtbij de opleidingen georganiseerd, zodat daar de deskundigheid met betrekking tot de examinering en het eigenaarschap voor kwaliteitsborging van de examinering aanwezig is.
3. De examencommissies zijn als geheel onafhankelijk en deskundig, en richten zich op de kwaliteitsborging van de examens, de juiste uitvoering van afgesproken procedures/werkwijze bij afname van de examens en juiste inzet van de exameninstrumenten.
4. De examencommissies laten zich voor het vaststellen van het exameninstrumentarium adviseren door de Lentiz-brede vaststellingsadviescommissie (VAC).
5. Het bevoegd gezag (Raad van Bestuur) draagt taken en bevoegdheden op aan de examencommissies.
6. Het bevoegd gezag (Raad van Bestuur) benoemt de leden van de examencommissies op basis van deskundigheid op het gebied van examinering.
7. De leden van de examencommissie zijn zich bewust van hun rol en taken. Personen die een directe financiële (eind)verantwoordelijkheid dragen binnen de instelling onthouden zich daarom van deelname aan de besluitvorming in een situatie waarbij belangenverstrengeling aanwezig kan zijn. In deze examenorganisatie draagt het locatiemanagement geen directe financiële (eind)verantwoordelijkheid. Hierdoor is het mogelijk dat teamleiders deel kunnen uitmaken van de examencommissie.
8. De Raad van Bestuur laat zich adviseren door de Examenraad.
9. De directie is eindverantwoordelijk voor een deugdelijke uitvoering en planning van de examinering.

Schema Examenorganisatie, Raad van Bestuur en ondersteuning bij de examinering

De examenorganisatie van een mbo-school is verantwoordelijk voor uit de WEB voortvloeiende verplichtingen ten aanzien van examinering. De examenorganisatie van de Lentiz onderwijsgroep is hieronder schematisch weergegeven:

Figuur 1: Afbeelding examenorganisatie

Examencommissies

Algemene opzet Examen Commissies bij Lentiz

Er zijn vier examencommissies binnen de Lentiz onderwijsgroep ingesteld:

- Lentiz | MBO Maasland;
- Lentiz | MBO Westland en Lentiz | MBO Oostland; waarbij HGL (Dalton) aangehaakt is
- Lentiz | MBO LIFE College;
- Lentiz | MBO Middelharnis en Lentiz | MBO Barendrecht.

Elke examencommissie is verantwoordelijk voor de kwaliteitsborging van examinering van de opleidingen die worden uitgevoerd op die betreffende locatie of combinatie van locaties. Elke examencommissie volgt de Lentiz-brede examenvisie en beleidskaders met betrekking tot examinering en voert alle wettelijke taken van examencommissies uit. Elke examencommissie werkt onafhankelijk en komt circa 6-8 maal per jaar bijeen.

Elke examencommissie legt verantwoording af van haar uitgevoerde activiteiten aan de RvB zoals in de visie benoemd.

Taken en Bevoegdheden Examencommissies

Elke examencommissie heeft de volgende taken en bevoegdheden:

- a. Borgen van de kwaliteit van de examinering door:
 - beoordeling van de kwaliteit van de exameninstrumenten en hierover uitspraken doen aan directie en examenleveranciers n.a.v. gevonden hiaten tijdens controles, aangedragen door de VAC;
 - controleren van de processen en/of beoordelingen van examens (steekproeven bij examens, steekproeven op de examendossiers);
 - adviseren van het bevoegd gezag over zaken aangaande examinering;

- controleren van de examendossiers op volledigheid en op correctheid (steekproef aan de hand van een uniforme checklist diplomadossier) en controles per diploma-kandidaat (zodat student kandidaat kan worden gesteld wetende dat het examendossier correct en volledig is);
 - op objectieve en deskundige wijze vaststellen of een student voldoet aan de voorwaarden voor het verkrijgen van een diploma, een certificaat of een instellingsverklaring alsmede het uitreiken of afgeven daarvan;
 - vaststellen van examenresultaten;
 - controle van de juiste invoer van examenresultaten (ingevoerd in EduArte door het examenbureau);
 - adviseren aan directie bij vaststellen van calamiteiten, fraude of andere urgente zaken betreffende examinering;
 - monitoren deskundigheid van assessoren en examenfunctionarissen (leden examencommissies, examencoördinatoren, VAC-leden);
 - op basis van ervaringen en indien nodig doorvoeren van verbeteringen in examineringsprocessen;
- b. Hanteren van richtlijnen en aanwijzingen om (instellings-)examens te beoordelen en vast te stellen.
- Vaststellen en beoordelen van de (instellings-)examens op advies van de vaststellingsadviescommissie. Er is een interne procedure vastgelegd waarin is opgenomen hoe de beoordeling/examens voorzien van advies door VAC/vaststelling van de examens in afstemming tussen VAC en examencommissie wordt geregeld.
- c. Behandelen van verzoeken voor vrijstelling, aangepaste examinering, extra herkansing, revisie.
- d. Fraude en plagiaat behandelen. Indien een student bij een examen fraudeert, kan de examencommissie de student het recht ontnemen één of meer door de examencommissie aan te wijzen examens af te leggen, gedurende een door de examencommissie te bepalen termijn. Bij ernstige fraude kan het bevoegd gezag op het voorstel van de examencommissie de inschrijving voor de opleiding van de betrokkene definitief beëindigen. De examencommissie doet verslag van en adviseert bij elke fraudezaak aan de betreffende directie.
- e. Behandelen van klachten of bezwaarschriften. Indien een student bij de examencommissie een klacht of bezwaarschrift indient waarbij een lid van de examencommissie is betrokken, neemt het betrokken lid geen deel aan de behandeling van het verzoek of de klacht. De klacht of het bezwaarschrift wordt behandeld door de examencommissie en het advies/besluit wordt aan de student meegedeeld middels mail/brief.

Samenstelling Examencommissies

Lentiz kent 4 examencommissies, elke commissie bestaat minimaal uit leden met de functies:

- 1 docent, verbonden aan de (groep van) opleidingen
- 1 lid, afkomstig vanuit de beroepscontext van (één van de) opleidingen
- 1 lid, afkomstig van buiten de (groep van) opleidingen

In samengestelde examencommissies met meerdere locaties neemt in ieder geval van iedere locatie minimaal één vertegenwoordiger plaats in de examencommissie. De bovenstaande leden vervullen verschillende rollen in de examencommissie.

Deze rollen zijn: voorzitter, examensecretaris, lid (docent, of expert uit de beroepspraktijk), extern lid.

Elke examencommissie kiest een voorzitter en een secretaris uit haar midden.

Gezien de kleine locaties van de Lentiz onderwijsgroep dienen examencommissies zich te realiseren dat leden van de examencommissie soms een dubbelrol vervullen. Zij zorgen voor het examenproces in de schoolorganisatie en borgen het examenproces in de

examencommissie. De examencommissies dienen zich bewust te zijn dat zij in haar rol als examencommissie enkel verantwoordelijk zijn voor de kwaliteitsborging van de examinering. Het externe lid heeft met nadruk de taak om de onafhankelijkheid van de examencommissie te monitoren. Het kan verder zo zijn dat het nodig is om bepaalde taken bewust niet bij een lid van de examencommissie te leggen, om zo de rollen van borgen en zorgen gescheiden te houden. Bijvoorbeeld: de examensecretaris van de examencommissie is tevens examencoördinator van het locatie examenbureau en heeft de resultaten voor AVO ingevoerd. In dit geval kan de examencoördinator dan niet controleren of deze gegevens op juiste wijze ingevoerd zijn. Een ander examencommissielid zal deze taak dan op zich moeten nemen. Een en ander wordt beschreven en geborgd in een separaat document bij de examencommissie waarin rollen per lid worden beschreven en risico's worden afgedekt.

Taken, verantwoordelijkheden en karakteristieken van de leden

Een examencommissielid:

- is op de hoogte van de wettelijke eisen (inclusief inspectiekader en actualiteiten) met betrekking tot examinering, diplomering en kwaliteitsborging van de examinering en handelt hiernaar;
- heeft een goede kijk op het examenproces, dat willen zeggen heeft grip op alle examenprocedures en afspraken rondom de afgesproken werkwijze van examinering door verschillende betrokkenen;
- controleert een goede uitvoering van de examens, adviseert en informeert teamleiders en directeuren over bevindingen en aanpassingen in het examenbeleid en de uitvoering daarvan door teams en andere betrokkenen;
- is op de hoogte van relevante ontwikkelingen op het gebied van examinering en houdt eigen kennis bij door volgen van examencommissietrainingen en relevante webinars/deskundigheidsbijeenkomsten en kennisdeling;
- draagt zorg voor de controle op de gestelde kwaliteitsdoelen vanuit de Lentiz visie op examinering d.m.v. inzetten van en werken volgens de PDCA-cyclus (gekoppeld aan kwaliteitsborgingsplan/jaarplanning);
- draagt zorg voor verzoeken, klachten en bezwaarschriften van studenten die binnenkomen bij de examencommissie;
- levert een bijdrage aan de uitvoering van het kwaliteitsborgingssysteem en het examineringsproces door middel van controles, opzet en uitvoering van steekproeven bij diverse soorten examens, door vaststelling en door constructieve communicatie met de VAC, directie, Operationele Commissie, teamleiders en Examenraad;
- werkt samen met het Stafbureau examinering mbo op het hoofdkantoor in Vlaardingen;
- rapporteert jaarlijks aan Raad van Bestuur middels een jaarverslag (waarin zelfevaluatie is verwerkt) en kwaliteitsborgingsplan/jaarplan
- rapporteert gedurende het schooljaar aan de Raad van Bestuur over actuele zaken en op verzoek;
- evalueert, verbetert en borgt samen met de andere leden van de examencommissie de kwaliteit van uitvoering van examenprocessen en het functioneren van examenzaken op de verschillende locaties en bij de verschillende opleidingen; zij communiceert hiervoor veelvuldig met alle betrokkenen binnen de opleidingen en teams;
- gaat vanzelfsprekend integer en vertrouwelijk om met gegevens van studenten en zaken betreffende examinering;
- kan goed samenwerken met andere leden in de examencommissie en andere betrokkenen bij de examinering en doet moeite om deze samenwerking zo goed mogelijk te laten verlopen bij verschillende meningen en situaties;
- heeft zelfreflecterend vermogen en heeft vermogen tot aanpassen indien nodig;

- voor alle leden geldt dat wanneer een lid met meerdere petten/rollen in de examencommissie zit, er ten alle tijden wordt gestreefd naar een optimale borging van scheiding van taken (borgen of zorgen). Elke examencommissie heeft daarom – indien nodig - hierover in de eigen verslaglegging vastgelegd hoe zij met zulke situaties omgaat en hoe verantwoording voor een gedegen proces en scheiding van zorgen en borgen is geregeld. Dit geeft een duidelijke beschrijving van rollen, deskundigheid en taakverdeling van examencommissieleden waarin de risico's van dubbele petten zijn beschreven en zijn afgedekt/opgelost.

Additionele taken en verantwoordelijkheden examencommissieleden

De voorzitter:

- zit de vergadering van de examencommissie voor;
- signaleert actualiteiten, trends en urgente zaken;
- ziet toe op een gelijkwaardige taakverdeling en inbreng van de verschillende leden van de Examencommissie op grond van hun deskundigheid en onafhankelijkheid;
- is een ervaren expert op het gebied van de examinering en kan standpunten goed inbrengen/verdedigen;
- kan op een constructieve manier mensen uit zijn/haar examencommissie laten samenwerken.

De examensecretaris:

- stelt de agenda van de examencommissie vergadering op in overleg met de voorzitter;
- ondersteunt de voorzitter bij haar/zijn additionele taken en houdt zicht op uitvoering van taken volgens PDCA;
- tekent het diploma na vaststelling van het complete examendossier van een student door de examencommissie;
- archiveert de stukken (agenda, notulen, bijlagen, algemene documenten over examinering etc.) in een fysiek en digitaal archief.

Het lid uit de beroepspraktijk:

- komt vanuit de beroepspraktijk, en brengt van daaruit beroeps expertise aansluitende bij de dossiers van betreffende examencommissie schoollocatie(s);
- neemt deel aan steekproeven waar mogelijk, kan eventueel als extern assessor ingezet worden (afhankelijk van locatie);
- heeft gedegen zicht op het beroepenveld en draagt vanuit zijn/haar expertise daarvan bij aan de examencommissie.

Het docent lid/lid:

- komt vanuit een onderwijsteam
- brengt kennis vanuit de interne organisatie en expertise vanuit de eigen onderwijs lespraktijk en weet de rollen van zorgen en borgen goed te scheiden.

Het externe lid:

- komt vanuit het Lentiz Stafbureau Examinering mbo en is beleidsadviseur bij de afdeling Onderwijs op het hoofdkantoor;
- brengt kennis, heeft brede examineringservaring, informeert en ondersteunt op hoofdlijnen, geeft advies, ondersteunt incidenteel bij steekproeven en uitvoerende taken waar mogelijk, woont vergaderingen bij waar mogelijk;
- monitort de onafhankelijke positie van de examencommissie;
- monitort in het kader van mogelijke dubbelrollen de leden van de examencommissie;
- informeert de examencommissie over wijzigingen/relevante informatie uit vergaderingen en besluiten van diverse interne en externe gremia.

Vaststellingsadviescommissie - VAC

De vaststellingsadviescommissie (VAC) is een Lentiz-brede adviescommissie die alle examencommissies advies geeft over de vast te stellen (instellings-)examens. Lentiz onderwijsgroep koopt beroepsexamens in bij gecertificeerde examenleverancier Stichting Groene Norm. Voor keuzedeel-examens worden ook bij andere gecertificeerde examenleveranciers examens ingekocht. De instellingsexamens taal worden ingekocht bij Bureau ICE (TOA Toets platform).

De vaststellingsadviescommissie heeft tot taak om:

- zich te informeren over het proces van constructie tot en met vaststelling van de examenproducten bij de examenleveranciers;
- ingekochte examens en examenopdrachten te beoordelen op: uitvoerbaarheid, transparantie en volledigheid, validiteit, betrouwbaarheid, gelijkwaardigheid en objectiviteit, dekking van de kwalificatie (inhoud);
- feedback te geven aan examenleveranciers over de ingekochte examenproducten over de hiervoor genoemde punten en waar mogelijk te adviseren over verbeteringen wanneer een examenproduct naar inzicht van Lentiz niet voldoet;
- de examencommissies te adviseren over de uitvoerbaarheid (richtlijnen en aanwijzingen) van alle examens (middels het vaststellingsadvies).

Samenstelling VAC

In de vaststellingsadviescommissie zitten voor elk kwalificatiedossier (en waar mogelijk van elke locatie) één of twee deskundige vaststellers. Elk lid van de vaststellingsadviescommissie is deskundig en gefaciliteerd. De vaststellingsadviescommissie komt plenair (met alle VAC-leden) minimaal tweemaal per jaar bijeen. Deze plenaire vergaderingen worden gefaciliteerd door het Stafbureau mbo. De VAC-subgroepen per dossier komen minimaal éénmaal per jaar bijeen (of zo vaak als noodzakelijk of wenselijk is). Een VAC-subgroep (=vaststellingsadviescommissie per kwalificatiedossier; de VAC-leden per dossier) bestaat uit 1 voorzitter en 1 of 2 deskundige leden, welke zij zelf kunnen afspreken.

Taken en verantwoordelijkheden VAC-leden

- is deskundig op het gebied van de examinering en kan op een constructieve manier samenwerken.
- is inhoudsdeskundig op één of meerdere kwalificatiedossiers.
- is op de hoogte van de actuele wettelijke eisen (inclusief Inspectiekader) m.b.t. examinering, diplomering en kwaliteitsborging examinering.
- heeft een goede kijk op het examineringsproces en is op de hoogte van relevante ontwikkelingen.
- communiceert en onderhoudt - op grond van bovenstaande taken - contact met de eigen onderwijsteams.
- is geschoold als examenvaststeller en heeft ervaring met examentaken.

Raad van Bestuur en directeuren mbo

De Lentiz onderwijsgroep, bestaande uit de Lentiz mbo en vo-instellingen, heeft één stichtingsbestuur dat optreedt als bevoegd gezag voor beide afdelingen. Dit stichtingsbestuur functioneert volgens het Raad van Toezicht model. Het dagelijks bestuur van de Stichting is opgedragen aan de Raad van Bestuur. De Raad van Bestuur benoemt de leden van de examencommissie. Daarnaast werkt de Examenraad in opdracht van de Raad van Bestuur.

De Raad van Bestuur (voorzitter en lid) stelt in samenspraak met de directeurs mbo (per locatie een directeur) het beleid en de kaders voor examinering vast. Zij stellen in ieder geval jaarlijks (bij voorkeur voor de zomervakantie) de volgende beleidsdocumenten vast:

- Onderwijs & Examenregeling (OER)
- Examenhandboek MBO (inclusief betreffende formats/bijlagen)
- Algemene (examen)gedeelte van de studiegidsen
- Richtlijnen en aanwijzingen om (beroepsgerichte, generieke instellings- en keuzedeel-) examens te beoordelen en vast te stellen

Deskundigheid, taken en verantwoordelijkheden

- is deskundig op het gebied van de examinering en kan op een constructieve manier samenwerken;
- is op de hoogte van de wettelijke eisen (inclusief Inspectiekader) met betrekking tot examinering, diplomering en kwaliteitsborging examinering;
- heeft een goede kijk op het examenproces en is op de hoogte van relevante ontwikkelingen;
- is verantwoordelijk voor en levert een bijdrage aan de uitvoering van het kwaliteitsborgingssysteem en het examenproces;
- gaat integer en vertrouwelijk om met persoonlijke gegevens en zaken die betrekking hebben op examinering;
- stelt de leden van de examencommissies vast.

Additionele taken en verantwoordelijkheden van de directeurs

- communiceren en onderhouden contact met de betrokkenen in de examenorganisatie, onderwijsteams en teamleiders.

Examenraad

De examenraad werkt in opdracht van de Raad van Bestuur en vergewist zich in opdracht van de RvB over de kwaliteit van de examinering (examenorganisatie, examineringsproces en kwaliteitsborging), waarbij zij een adviserende en signalerende rol heeft richting de Raad van Bestuur en directeurs mbo.

De Examenraad adviseert de Raad van Bestuur op basis van:

- *Jaarverslagen en kwaliteitsborgingsplannen/jaarplannen Examinering examencommissies*
De Examenraad stelt in opdracht van Raad van Bestuur bevindingen met conclusies en aanbevelingen vast op basis van de jaarverslagen van de examencommissies. De Raad van Bestuur bespreekt deze in het overleg met directeurs MBO. Vervolgacties kunnen worden opgenomen in de kwaliteitsborgingsplan/jaarplannen van de examencommissies. Conclusies en aanbevelingen kunnen input zijn voor kwaliteitsborgingsplannen/jaarplannen en audits.
- *Audits*
De Examenraad kan zelf audits initiëren en uitvoeren, of anderen daartoe opdracht geven, waarbij conclusies en bevindingen worden gerapporteerd aan de Raad van Bestuur en de directeurs MBO. Een audit wordt vastgesteld en gepland in samenspraak met de Raad van Bestuur en de directeurs MBO. Een audit is niet hetzelfde als een steekproef. Een steekproef wordt uitgevoerd door de examencommissie om extra controles uit te voeren ter borging van de kwaliteit van examinering. Een audit wordt uitgevoerd/geïnitieerd door de Examenraad om de examenorganisatie als geheel (bijvoorbeeld van 1 bepaalde opleiding) en de examencommissies in het bijzonder (bijvoorbeeld 1 bepaalde examencommissie) te onderzoeken om daarmee de kwaliteit van examinering in zijn geheel in kaart te brengen en adviezen voor voortgang/verbetering te kunnen geven aan de RvB.

Samenstelling

De examenraad bestaat uit minimaal 2 leden, werkt onafhankelijk en in opdracht van de Raad van Bestuur.

Taken en verantwoordelijkheden

- is op de hoogte van de kwalificatiestructuur binnen het mbo;
- is op de hoogte van wettelijke eisen (inclusief Inspectiekader) m.b.t. examinering, diplomering en kwaliteitszorg;
- is op de hoogte van de examineringsprocedures en het intern kwaliteitsmanagementsysteem;
- kan evalueren, adviseren en verbetervoorstellen doen;
- is deskundig op het gebied van examinering in het mbo;
- kan prioriteren, plannen, audits uitvoeren en verbetervoorstellen doen voor de eigen werkzaamheden;
- communiceert éénduidig en voert genuanceerd overleg (en kan daarbij beargumenteren/standpunten verdedigen);
- rapporteert en adviseert gevraagd en ongevraagd aan de Raad van Bestuur en directeurs mbo.

Commissie van Beroep

Conform art. 7.5.2 van de WEB worden de taken en bevoegdheden van de Commissie van Beroep examens beschreven in de Klachtenregeling van de Lentiz onderwijsgroep, welke deel uitmaakt van de Onderwijs en Examenregeling (OER). In de Klachtenregeling van de Lentiz onderwijsgroep is opgenomen dat en hoe studenten een klacht kunnen indienen (beroep aantekenen) bij de Commissie van Beroep. De studenten worden hierover geïnformeerd in het studentenstatuut, de studiegids en op de website. De samenstelling van de Commissie van Beroep is vastgelegd in de klachtenregeling. De klachtenregeling is te vinden op de website: www.lentiz.nl.

Stafbureau Examinering mbo

Het stafbureau examinering mbo stroomlijnt processen die te maken hebben met de examinering zoals het voorbereiden van Lentiz-breed examineringsbeleid, het ondersteunen bij de implementatie daarvan op de locaties, vertegenwoordigt de Lentiz onderwijsgroep bij landelijke overleggen en verbindt ontwikkelingen op de verschillende locaties met elkaar.

Taken en verantwoordelijkheden

- ondersteunt de locatie examenbureaus en de examenorganisatie (de examencommissies en vaststellingsadviescommissie VAC) en Examenraad;
- houdt wet- en regelgeving bij aangaande examinering/diplomering en verspreidt deze binnen de (examen)organisatie;
- ontwikkelt en onderhoudt:
 - Examenhandboek (en bijbehorende examenprocedures)
 - Formats voor bijvoorbeeld zelfevaluatie, kwaliteitsborgingsplan/jaarplan, jaarverslag examinering, evaluatie moderatie, evaluatie examen, moderatie/Lentiz addendum, formats voor steekproeven, formats voor aangepaste examinering etc.
 - Onderwijs- en examenregeling (OER)
 - Studiegidsen voor de studenten, voor zover het betreft het algemene Lentiz-brede gedeelte van de studiegidsen
- draagt zorg voor het overeenstemmen tussen examenreglement, examenhandboek en studiegidsen en het tijdig openbaar maken van de OER;
- adviseert gevraagd en ongevraagd de Raad van Bestuur en de examenorganisatie;

- signaleert risico's betreffende de kwaliteitsborging van de examinering en doet verbetervoorstellen aan de RvB en de examenorganisatie;
- stelt beleid op over:
 - deskundigheid van alle personen betrokken bij de examenprocessen en uitvoering van deskundigheidsbevordering
 - kwaliteitsborging examinering
- ondersteunt de scholen bij het op het juiste kwaliteitsniveau inkopen van de AVO-examens, keuzedelen en beroepsgerichte examens;
- onderhoudt actief contacten met en participeert in landelijke overleggen zoals bij het CvTE, MBO-Raad, en bij overleggen over wet- en regelgeving en examenleveranciers (o.a. Groene Norm, Bureau ICE, TOA Toets platform);
- evalueert jaarlijks de eigen activiteiten middels een PDCA-cyclus (rondje langs alle teamleiders en rondje langs alle examencommissies) en stelt jaarlijks een nieuwe planning op
- ondersteunt de locatie examenbureaus bij de uitvoering van examinering.

Operationele Commissie examinering

De operationele commissie examinering is een overlegorgaan dat gericht is op:

- het realiseren van eenheid en kwaliteit van de organisatie van het examenbeleid tussen de verschillende locaties;
- het creëren van betrokkenheid en overeenstemming/harmonisering/standaardisering van processen Lentiz-breed;
- afstemmen van examineringsprocessen;
- implementatie van examenproducten;
- realiseren van afstemming tussen het centrale examenbeleid en de uitvoering hiervan op de scholen.
- de Operationele Commissie kan binnen de kaders van beleid besluiten over de uitvoering nemen, maar geen besluiten op beleidsniveau vaststellen, en is tevens beleidsvoorbereidend indien nodig.

De operationele commissie examinering zorgt voor de operationele afstemming op het gebied van examinering (zorgen).

Taken en verantwoordelijkheden

- houdt wet- en regelgeving bij aangaande examinering/diplomerings en verspreidt deze binnen de organisatie;
- adviseert over:
 - het Examenhandboek en bijbehorende examenprocedures
 - formats voor bijvoorbeeld de OER, zelfevaluatie, kwaliteitsborgingsplan/jaarplan en jaarverslag examinering en andere relevante documenten voor examinering
 - onderwijs- en examenregeling (OER)
 - het algemene Lentiz-brede gedeelte van de studiegidsen
- adviseert gevraagd en ongevraagd het schoolmanagement.

Samenstelling

De bezetting van de operationele commissie bestaat uit een voorzitter (medewerker stafbureau examinering mbo), de medewerker(s) stafbureau examinering mbo en de examencoördinatoren van mbo-locaties van de Lentiz onderwijsgroep.

Locatie examenbureau

Elke locatie heeft een examenbureau dat verantwoordelijk is voor de dagelijkse uitvoering van alle taken die nodig zijn voor het uitvoeren van examens en processen van examinering

zoals invoeren van examenresultaten, op de juiste wijze samenstellen en bewaren van diplomadossiers en onderliggende bewijslast en de planning voor afname van examens.

De coördinatie van het examenbureau op de locaties gebeurt door de examencoördinator; hij/zij coördineert het takenpakket van het examenbureau en ziet toe op uitvoering daarvan door (andere) medewerkers van het examenbureau.

Taken en verantwoordelijkheden

- houdt de wet- en regelgeving bij aangaande examinering en diplomering en verspreidt deze binnen de opleidingsteams;
- adviseert (indien gevraagd en nodig) over:
 - het Examenhandboek en bijbehorende examenprocedures
 - formats voor bijvoorbeeld de OER, zelfevaluatie, kwaliteitsborgingsplan/jaarplan en jaarverslag examinering en andere relevante documenten voor examinering
 - onderwijs- en examenregeling (OER)
 - het algemene Lentiz-brede gedeelte van de studiegidsen
 - het locatie specifieke gedeelte van de studiegidsen
- maakt de onderwijs- en examenregeling (OER) tijdig bekend in opdracht van de teamleider;
- adviseert gevraagd en ongevraagd aan de examenorganisatie;
- signaleert risico's die de kwaliteit van de examinering bedreigen en geeft dit aan bij de examencommissie;
- houdt mede toezicht op en borgt de beveiliging van examendocumenten voor, tijdens en na afname van examens;
- ontvangt en verwerkt aanmeldingen voor examinering;
- stelt examenplanningen op;
- ontvangt en verwerkt resultaten van gemaakte examens en registreert tevens pogingen vergeven;
- verwerkt besluiten van de examencommissie betreffende vrijstellingen/aangepaste examinering/extraneus/extra herkansing;
- draagt zorg voor invoering van studentgegevens;
- draagt zorg voor de toegekende faciliteiten bij aangepaste examinering;
- verzorgt instructies en verstrekt gegevens omtrent het examen aan de surveillanten;
- zorgt voor naleving van het afnameprotocol tijdens de afname van een examen;
- stelt proces-verbaal op en zorgt voor verwerking hiervan;
- zorgt voor correcte uitvoering van de examenprocedure volgens gemaakte afspraken (geldig ID-bewijs bij examen doen, volgen van geheimhouding etc.);
- levert digitaal gemaakte examens in bij DUO;
- assisteert bij uitvoering van het wettelijk recht op inzage;
- onderhoudt op grond van bovenstaande taken contact met afnameleiders, ICT'er, surveillanten, studenten en medewerkers van het Examenbureau;
- communiceert mondeling en schriftelijk met de studenten;
- draagt zorg voor het tijdig en correct informeren van de examendeelnemers;
- ondersteunt afnameplanners m.b.t. voorbereiding, uitvoering en afronding van de examenafname;
- ziet toe op correcte uitvoering van het Examenhandboek;
- verwerkt resultaten op basis van formeel vastgestelde resultaten en voert deze in het toetsoverzicht (toetsboom) van de studenten in;
- draagt zorg voor archivering van formele examendocumenten en maakt examenwerk;
- ondersteunt het diplomeringsproces en draagt zorg voor het maken van diploma's/resultatenlijsten en overige waarde documenten;
- archiveert getekende en gewaarmerkte kopieën van examendocumenten;
- voert overige administratieve taken uit ten behoeve van de examinering.

Examencoördinator

De examencoördinator van de locatie is verantwoordelijk voor de uitvoering van de examenprocessen binnen de betreffende mbo-school en werkt in die rol op het examenbureau. De examencoördinator zorgt voor de dagelijkse uitvoering van de examenprocessen binnen de school zoals beschreven in het examenhandboek, OER en in wet- en regelgeving. De examencoördinator voert de werkzaamheden uit onder verantwoordelijkheid van de directie van de school op locatie. De examencoördinator kan taken delegeren aan collega's binnen (het examenbureau van) de school en werkt nauw samen met teamleiders. De examencoördinator neemt deel aan de Operationele Commissie.

Taken en verantwoordelijkheden

- draagt zorg voor de planning, organisatie en afname van examens binnen de opleiding en de communicatie hierover met betrokkenen waaronder minimaal de studenten, de assessoren, surveillanten en vakdocenten, de beoordelaars voorwaarden-dossiers en het Stafbureau Examinering mbo;
- stelt de lijst met assessoren voor de school op;
- stelt het overzicht van de resultaten/uitslagen van (beroepsgerichte en AVO-) examens inclusief documentatie op;
- bewaakt presentieoverzichten en draagt zorg voor goede verwerking in de digitale archiefomgeving;
- aansturing van de examenorganisatie van de school: locatie examenbureau, beoordelaars en assessor(en);
- is indien mogelijk aanwezig tijdens afname, groepsafname van examens of is stand-by;
- neemt indien nodig beslissingen op protocollair gebied in geval van bijzonderheden en calamiteiten tijdens de voorbereiding, afname en nazorg van de examens;
- houdt examendocumenten actueel en houdt deze bij in het examendossier per student;
- draagt zorg voor de coördinatie van totstandkoming van de waardepapieren zoals eventuele certificaten en diploma's;
- archiveert alle relevante materialen ten aanzien van de examinering, waaronder minimaal: beoordelingen, de beoordeelde AVO-examens, de beoordelingsformulieren beroepsgerichte examens, uitgereikte certificaten en diploma's;
- houdt zich bezig met het innemen van beoordelingsformulieren en tablets met beoordelingsgegevens en deze resultaten (laten) verwerken;
- houdt zich bezig met het innemen en (laten) verwerken van de evaluatieformulieren examens voor studenten en assessoren;
- informeert de examencommissie bij kwaliteitsvraagstukken;
- rapporteert aan de examencommissie over relevante onderwerpen;
- voor de school verzorgen van de externe verantwoording (i.s.m. Stafbureau Examinering mbo) waaronder ook de verantwoording aan de onderwijsinspectie;
- het communiceren met de examencommissie en betrokkenen bij examinering in de school, zoals assessoren (verspreiden c.q. toelichten van diverse regelingen, signaleren van knelpunten, etc.);
- controleren van de prestaties van de externe partijen en doeltreffende actie ondernemen als deze prestaties onder de gestelde normen komen. Communicatie hierover met het Stafbureau Examinering mbo.

Functionarissen binnen de teams (op locatie)

Assessor

Een assessor is verantwoordelijk voor de beoordeling van een AVO-examen, Beroepsproeve, vaardigheidsexamen, werkprocesexamen, kennisexamen of keuzedeel-examen.

Bij de beoordeling van een Beroepsproeve wordt het 4-ogenprincipe gehanteerd. De proeve wordt afgenomen door twee assessoren, dit kunnen schoolassessoren, bedrijfsassessoren of externe deskundigen zijn. Bij elke Beroepsproeve is minimaal één getrainde assessor aanwezig.

De beoordeling van werkprocesexamens, vaardigheidsexamens, keuzedeel-examens of AVO-examens wordt uitgevoerd door minimaal één getrainde assessor.

Taken en verantwoordelijkheden

- voorbereiden van het examen aan de hand van de instructie in of van het desbetreffende examen;
- aanmelden op digitaal examenplatform (Praktijkbeoordelen.nl, TOA) indien nodig;
- het volgens planning toezien op een correct afnameverloop van het examen; (afhankelijk van haalbaarheid) aanwezig zijn bij de uitvoering van een beroepsproeve, werkprocesexamen of vaardigheidsexamen;
- effectief en efficiënt samenwerken met evt. mede-assessor/tweede beoordelaar;
- prestaties van studenten observeren, registreren en beoordelen door middel van beoordelingsinstrument;
- correct beoordelen van (de uitvoering van) het examen aan de hand van de beoordelingscriteria en cesuur;
- correct en volledig invullen van het examen (liefst met blauwe pen om onduidelijkheden te voorkomen);
- in acht nemen van geheimhouding indien van toepassing;
- op de juiste wijze aanleveren van de examenresultaten aan het examenbureau en/of in Praktijkbeoordelen.nl;
- verantwoordt zich over de beoordelingsresultaten en doet zo nodig verslag van die verantwoording aan de examencommissie;
- uitvoering geven aan het informeren over de beoordeling en het inzagerecht van de student;
- rapporteren over het verloop van het examen aan de hand van een proces-verbaal of een specifiek rapportageformulier;
- op de juiste wijze en tijdig aanleveren van het examenresultaat en van evaluatiegegevens examens.

Opmerking: formulieren/beoordelingen/rapportages voor praktijkexamens etc. zijn digitaal en dienen digitaal te worden verwerkt/aangeleverd (Praktijkbeoordelen.nl).

Surveillant

De directie faciliteert de examenorganisatie en het examenbureau per locatie en zorgt dat er geschikte surveillanten beschikbaar zijn i.v.m. afname van de (kennis of AVO-) examens. De examencoördinator draagt de verantwoording dat deze surveillanten goed geïnstrueerd zijn omtrent de processen van afname van de schriftelijke examens.

Taken en verantwoordelijkheden

- is op de hoogte van de vorm/inhoud van de examenproducten en wat studenten kunnen verwachten;
- is op de hoogte van de diverse examenafnameprocessen;
- in orde brengen van de examenlocatie/afnameplek;
volgens schriftelijke en mondelinge instructies uitvoer geven aan activiteiten die een correct verloop van de afname van examens borgen;
- erop toezien dat de afname van examens rustig en ordentelijk verloopt en bij calamiteiten/fraude volgens gemaakte afspraken handelen;

- het identificeren en registreren van aanwezige examendeelnemers (alleen met een geldig ID-bewijs – dit zijn geldig een paspoort, rijbewijs of een identiteitskaart - kan examen gemaakt worden door de student);
- het registreren van afwezige examenstudenten;
- invullen van protocolformulieren/proces-verbaal over het verloop van de examinering;
- uitvoeren van controle op het inleveren van examenmateriaal door de examendeelnemers;
- laten paraferen van studenten bij inlevering van het examen, dit is per locatie in detail verschillend geregeld (logboek en/of formulier met naam student/tijdstippen start en einde examen van de student, handtekening/parafen bij start en einde examen, datum en tijdstip afname examen, naam van betreffende examen, naam en handtekeningen afnameleider/surveillant);
- het in kennis stellen van de examencommissie bij het vermoeden van onregelmatigheden of fraude en handelen volgens gemaakte afspraken;
- na afloop overdragen van het examenmateriaal en het proces-verbaal aan het examenbureau ter archivering.

Examineringsprocessen – Beoordelen en diplomerende

Transparante examineringsprocessen

De examineringsprocessen en de daarbij behorende procesbeschrijvingen zijn in de operationele commissie besproken en de examencommissies hebben deze vastgesteld. Binnen de Lentiz onderwijsgroep kent de examinering van de mbo-opleidingen de volgende examineringsprocessen:

- Procesbeschrijving Praktijkexamens: Beroepsproeve, Werkprocesexamen, Keuzedeel-examen en Vaardigheidsexamen
- Procesbeschrijving Kennisexamens
- Procesbeschrijving Centrale Examens
- Procesbeschrijving AVO-instellingsexamens
- Procesbeschrijving Diplomerende
- Inzagerecht, bewaartermijn en recht op bespreking
- Vrijstellingen
- Herkansingen
- Verzoeken en klachten m.b.t. examinering en diplomering

Procesbeschrijving Praktijkexamens:

Beroepsproeve, Werkprocesexamen, Keuzedeel-examen en Vaardigheidsexamen

- Beroepsproeve

De beroepsproeve wordt conform de instructie van de examenleverancier ingezet. Als de examencommissie besluit tot afwijking hiervan, dan wordt dit, voorzien van argumentatie, vastgelegd.

Bij de beoordeling van een Beroepsproeve wordt het 4-ogenprincipe gehanteerd. De proeve wordt afgenomen door twee assessoren, dit kunnen schoolassessoren, bedrijfsassessoren of externe deskundigen zijn. Bij elke Beroepsproeve is minimaal één getrainde assessor aanwezig. Niet geschoolde assessoren worden voorafgaand aan de proeve geïnformeerd over hun taak. Er vindt moderatie plaats tussen de schoolassessor en de bedrijfsassessor op niveau van het examen.

- Werkprocesexamen

Een werkprocesexamen is een praktisch examen dat vergelijkbaar is met de beroepsproeve, maar kleiner van omvang is. Er wordt/worden één of enkele werkprocessen geëxamineerd. Soms kunnen niet alle werkprocessen in de beroepsproeve beoordeeld worden. Bijvoorbeeld wanneer het beroep met seizoensinvloeden te maken heeft. Of wanneer de verschillende werkprocessen niet in één periode kunnen worden afgenomen.

- Vaardigheidsexamen

Een vaardigheidsexamen is een praktisch examen waarbij één of enkele vaardigheden die essentieel zijn voor de beroepsuitoefening, geëxamineerd worden. Deze vaardigheden zijn onderliggend aan kerntaken en/of werkprocessen. Er wordt een vaardigheidsexamen ontwikkeld als deze vaardigheden niet in de beroepsproeve of het werkprocesexamen geëxamineerd kunnen worden.

- Keuzedeel-examen

Voor een keuzedeel-examen dat met een praktisch examen wordt afgesloten, wordt dezelfde procedure gevolgd als voor het werkproces-examen of vaardigheidsexamen.

Voor de werkprocesexamens, vaardigheidsexamens of keuzedeel-examens wordt dezelfde procedure gevolgd als voor de Beroepsproeves.

Voor een Werkprocesexamen, Vaardigheidsexamen of Keuzedeel-examen is minimaal één getrainde assessor verantwoordelijk, maar wordt niet noodzakelijkerwijs het 4-ogenprincipe gehandhaafd.

Voor de Beroepsproeve, de werkprocesexamens, de vaardigheidsexamens en de groene keuzedeel-examens worden examenproducten van examenaanbieder Groene Norm ingekocht en ongewijzigd ingezet. De Groene Norm examens zijn voorzien van uitgebreide voorschriften en instructies en beschrijven het exameninstrument uitgebreid. De vaststellingsadviescommissie heeft de mogelijkheid om indien gewenst een leeswijzer/toelichting voor te stellen die de examenlocatie of de examenopdracht verduidelijkt. Dit kan gedaan worden aan de hand van modereersessies ter voorbereiding op deze toelichtingen. Vanaf voorjaar 2022 worden de toelichtingen “Lentiz addenda” genoemd. In VAC-subgroepen (per dossier) worden examens van toelichting voorzien indien nodig. De examencommissie beoordeelt het vaststellingsadvies van de VAC (de inzet van de opgestelde leeswijzer/toelichting samen met het product) en keurt het examen goed of af om te kunnen inzetten. Zie voor uitgebreide beschrijving proces VAC ook het kopje VAC.

Hieronder staat in de procesbeschrijving stap voor stap beschreven wat de werkwijze is, de benodigde documenten zijn en welke taken alle betrokkenen hebben bij het proces afname Beroepsproeve, werkprocesexamens, vaardigheidsexamens en praktijkexamens keuzedelen.

Stap 1. Doorgeven examendeelnemers aan het Examenbureau

Wanneer het onderwijs/voorwaardendossier van de opleiding van een student is afgerond en ‘akkoord’ is bevonden, mag de student starten met het examen.

Stap 2. Plannen en klaarzetten Beroepsproeve (of Werkprocesexamen, Vaardigheidsexamen of Keuzedeel-examen)

Wanneer een student of studentgroep wil gaan starten met een Beroepsproeve, zet de examencoördinator de groep klaar in [Praktijkbeoordelen.nl](https://praktijkbeoordelen.nl). De docent/PvB-begeleider maakt de kwalificerende periode aan en vult de afnameperiode in.

- De Beroepsproeve wordt ingekocht bij stichting Groene Norm en alle documenten hiervan zijn digitaal beschikbaar via [Praktijkbeoordelen.nl](https://praktijkbeoordelen.nl)
- Het examen wordt gepland door dit te koppelen aan een student of studentgroep, kwalificerende periode en locatie.
- De PvB-begeleider (in [Praktijkbeoordelen](https://praktijkbeoordelen.nl) ‘procesbegeleider’ genoemd) vult de ‘Beoordeling van de examenlocatie’ in. Dit formulier is tevens beschikbaar in [Praktijkbeoordelen.nl](https://praktijkbeoordelen.nl) van stichting Groene Norm. Deze criteria worden na beoordeling van de examenlocatie, maar voor de afname van het examen, ingevuld.
- De PvB-begeleider (= procesbegeleider) koppelt de school- en bedrijfsassessoren aan het examen. Deze ontvangen via [Praktijkbeoordelen.nl](https://praktijkbeoordelen.nl) een uitnodiging voor het examen.
- De PvB-begeleider (= procesbegeleider) vult het afnameplan in. De student ontvangt via het systeem een uitnodiging voor het examen.

Voor klaarzetten van de gegevens en de koppeling van deze gegevens wordt [Praktijkbeoordelen.nl](https://praktijkbeoordelen.nl) gebruikt, een tool van Groene Norm. De verantwoordelijkheid voor het invullen van de gegevens in [Praktijkbeoordelen.nl](https://praktijkbeoordelen.nl) ligt bij de PvB-begeleider (= procesbegeleider) en wordt gecoördineerd door de examencoördinator en het locatie examenbureau.

Stap 3. Afname proeve (Beroepsproeve, werkprocesexamen, vaardigheidsexamen of keuzedeel-examen)

Via [Praktijkbeoordelen.nl](https://praktijkbeoordelen.nl) is de gehele examenset van de Beroepsproeve (of werkprocesexamen/vaardigheidsexamen) beschikbaar voor de verschillende actoren:

- Examenplan proeve (Beroepsproeve, werkprocesexamen, keuzedeel-examen of vaardigheidsexamen)
- Beoordeling examenlocatie
- Afnameplan
- Examenproducten:
 - opdracht
 - beoordelingsformulieren
- Instructie voor assessor(en)
- Servicedocument(en) (dit is afhankelijk van welk examenjaar; vanaf cohort 2021-2022 zijn er geen servicedocumenten meer bij de nieuwste versies examens)
- Evaluatieformulieren voor de student en voor de assessor(en)

Voor afname

- Voordat de assessor(en) start(en) met de beoordeling van de Beroepsproeve is het afnameplan ingevuld. Het examenbureau moet deze hebben goedgekeurd voordat het examen gedaan kan worden.
- Studenten moeten zich kunnen legitimeren met een geldig legitimatiebewijs (student moet geldig paspoort, rijbewijs of identiteitskaart bij zich hebben en kunnen tonen op verzoek).

Tijdens afname

- Vervolgens observeren en beoordelen de assessoren de student gedurende de uitvoering van (een deel van) de opdracht.

Na afname

- De assessoren vullen op de laptop/tablet ieder individueel het beoordelingsformulier per werkproces in of deze onvoldoende, voldoende of goed is en onderbouwen dit met een korte toelichting.
- Na afname van de Beroepsproeve bespreken de assessoren hun eigen individuele beoordelingen in een assessorenoverleg en vullen de eindbeoordeling gezamenlijk in.

Stap 4. Resultaten doorgeven

De assessor(en) controleert alle formulieren op volledigheid voordat deze (digitaal) worden ingeleverd bij het examenbureau en de examencoördinator. Het examenbureau/examencoördinator geeft de resultaten en examens door aan de examencommissie. De examencommissie stelt examens en examenresultaten vast.

Stap 5. Vaststellen resultaat

De examencommissie stelt de examenresultaten vast nadat zij de gemaakte proeve en de examenresultaten van het examenbureau heeft ontvangen/ nadat resultaten in EduArte en Praktijkbeoordelen.nl zijn ingevoerd.

De volgende documenten zijn hiervoor vereist:

- Beoordelingsformulier proeve
- Indien van toepassing een bezwaarschrift of proces-verbaal
- Evaluatieformulier assessor(en)*
- Evaluatieformulier student*

**) niet verplicht*

Bij het vaststellen van de resultaten controleert de examencommissie het examenproces en de examenresultaten op gelijkwaardigheid, betrouwbaarheid, validiteit en of er geen afwijkingen zijn. Als alle documenten van de proeve compleet en correct zijn en de afname van de proeve door de examencommissie 'akkoord' is bevonden, wordt het resultaat (digitaal) tijdens de examencommissievergadering vastgesteld.

Wanneer de verkregen resultaten 'niet akkoord' zijn bevonden dan wordt het dossier ingebracht bij de examencommissie. Het definitieve resultaat van de Beroepsproeve, werkprocesexamen, keuzedeel-examen, vaardigheidsexamen wordt door de examencommissie vastgesteld.

Stap 6. Publicatie resultaat

Het resultaat van de proeve wordt binnen 10 werkdagen door de examencommissie vastgesteld en is in het verslag in Praktijkbeoordelen zichtbaar voor de student.

De student heeft inzage- en bespreekrecht over het beoordelingsformulier proeve. Dit kan binnen 10 werkdagen na publicatie van de resultaten bij het Locatie Examenbureau. Als het resultaat van de afname van de proeve 'niet behaald' is dan geldt de herkansingsregel (zie OER).

Stap 7. Registratie resultaten en archivering

Het resultaat van het examen wordt door de examencoördinator en/of het locatie examenbureau verwerkt in het cijferregistratiesysteem. De oorspronkelijke examenmaterialen worden door de examencoördinator en/of het locatie examenbureau beveiligd gearchiveerd in het examendossier van de student en staat in Praktijkbeoordelen.nl gedurende de tijd dat een student staat ingeschreven in zijn opleiding en tot twee jaar na diplomering.

Procesbeschrijving Kennisexamens

Stap 1. Plannen kennisexamens

Wanneer een student of studentgroep kennisexamen(s) gaan doen, maakt de docent een groep aan in Remindo en zet het examen klaar. De examencoördinator of het locatie examenbureau plant het kennisexamen en zorgt voor surveillanten.

- De Kennisexamens worden ingekocht bij Stichting Groene Norm en afgenomen via de tool van Remindo.
- Het examen wordt gepland door dit te koppelen aan een student of studentgroep, periode en locatie.
- De examencoördinator of het locatie examenbureau plant het kennisexamen en zorgt voor surveillanten en koppelt deze aan een examen.
- De docent koppelt de studentgegevens.

Stap 2. Afname kennisexamen

De examencoördinator zorgt ervoor dat de het examen onder de juiste omstandigheden wordt afgenomen.

Voor afname

- De studenten dienen voor aanvang van de afname in de examenruimte aanwezig te zijn.
- Per 32 studenten is minimaal 1 surveillant aanwezig.
- De surveillant is verantwoordelijk voor inrichting van de examenlocatie.
- De surveillant heeft de beschikking over een studentenlijst en over de benodigde examenmaterialen.
- De surveillant noteert de afwezigheid van studenten op het proces-verbaal, aanwezige studenten noteren eigen aanwezigheid.

- Studenten moeten zich kunnen legitimeren met een geldig legitimatiebewijs (paspoort, rijbewijs of identiteitskaart).

Tijdens afname

- De surveillant meldt de studenten wat de maximaal beschikbare tijd voor het examen is.
- Laatzomers worden bij te laat komen slechts toegelaten binnen een vooraf aangegeven tijd (maximaal 10-30 minuten) na aanvang van het examen; dit is per locatie verschillend geregeld en wordt per locatie verschillend gecommuniceerd naar de studenten.
- De surveillant ziet toe op rust en orde.
- De surveillant let op onregelmatigheden.
- De surveillant heeft het recht een student te verwijderen als deze onregelmatigheden pleegt tijdens de afname van het examen.
- In geval van onregelmatigheden stelt de surveillant een proces-verbaal op; de examencommissie van de desbetreffende afdeling/locatie bepaalt de te treffen maatregelen.
- Studenten mogen (meestal) het eerste halfuur de examenlocatie niet verlaten; dit is per locatie verschillend geregeld.
- De surveillant/assessor meldt 10 minuten voor het einde van het examen dat de studenten nog 10 minuten hebben (op sommige locaties wordt bij 30 minuten de resterende tijd gemeld).
- Studenten leveren - als zij klaar zijn - het examenmateriaal inclusief gebruikt kladpapier in bij de surveillant/assessor en/of laten dit achter op de examenplek en mogen rustig het lokaal verlaten (na het eerste half uur); dit is per locatie verschillend geregeld.
- De surveillant controleert of het examen is afgesloten en noteert onregelmatigheden op het protocolformulier.

Na afname

- De surveillant vult het protocolformulier van de examinering in en ondertekent het.
- De surveillant draagt al het examenmateriaal over aan de examencoördinator of het examenbureau.

Stap 3. Beoordeling van het kennisexamen en doorgeven resultaten

De kennisexamens worden automatisch beoordeeld door het toetsprogramma van Remindo. Van deze examens komt de uitslag automatisch berekend en bij het examenbureau terecht. Het examenbureau voert resultaten in.

De uitslag van een kennisexamen wordt uiterlijk 10 werkdagen na afname van het examen schriftelijk bekend gemaakt door het examenbureau nadat het resultaat is vastgesteld door de examencommissie.

Stap 4. Vaststellen resultaat

Bij het vaststellen van de resultaten controleert de examencommissie het examenproces en de examenresultaten op gelijkwaardigheid, betrouwbaarheid, validiteit en of er geen afwijkingen zijn. Als alle documenten van het betreffende examen compleet en correct zijn en de afname van de Beroepsproeve door de examencommissie 'akkoord' is bevonden, wordt het resultaat (digitaal) tijdens de examencommissievergadering vastgesteld. Wanneer de verkregen resultaten 'niet akkoord' zijn bevonden dan wordt het dossier ingebracht bij de examencommissie. Het definitieve resultaat van het examen wordt door de examencommissie vastgesteld.

Stap 5. Bespreken resultaat

Indien de student dat wenst, of de docent daar aanleiding toe heeft is het mogelijk dat student en de docent het resultaat van het examen samen bespreken. Beiden kunnen hiertoe het initiatief nemen.

Stap 6. Publicatie resultaat

Publicatie van resultaat vindt direct en automatisch plaats vanuit het programma. Het resultaat van het examen wordt binnen 10 werkdagen aan de student kenbaar gemaakt. De examencoördinator of het examenbureau zorgt dat de student en de docent schriftelijk het resultaat van het examen ontvangen. De student heeft inzage- en bespreekrecht over het examen. Dit kan binnen tien werkdagen na publicatie van de resultaten bij de examencoördinator. Als het resultaat van het examen onvoldoende is dan geldt de herkansingsregel (zie examenreglement). De resultaten van de afgenomen examens worden ook aan de studie loopbaan coach gemeld door het examenbureau.

Stap 7. Registratie resultaten en archivering

Het resultaat van het examen wordt door het examenbureau verwerkt in het schoolrapportagesysteem EduArte. De oorspronkelijke examenmaterialen worden door het examenbureau twee jaar na afloop van de studie beveiligd gearhiveerd in het examendossier van de student.

Procesbeschrijving Centrale Examens

De examineringsprocessen voor het Centraal Examen zijn landelijk besproken en vastgesteld door het College voor Examens. De Lentiz onderwijsgroep implementeert deze processen in haar examineringsproces. De procesbeschrijving van de voorbereiding en afname van de Centraal Examens staat met verwijzing in de OER (volledige protocol is te vinden op www.examenbladmbo.nl). Hierin staat de werkwijze, de benodigde documenten en de betrokkenen bij het proces van afname van Centraal Examen. Het betreft de centrale examens Nederlands en Engels (lezen, luisteren) en Rekenen. Per schooljaar 2022-2023 wordt tevens het nieuwe Rekenbeleid ingezet. Hiervoor is Lentiz aangesloten bij de landelijke Rekencoöperatie. Vanuit deze organisatie worden de rekenexamens aangeleverd. Bij de uitslagen van reken examens is er vanuit de Rekencoöperatie geen limiet van 10 werkdagen ingesteld.

Procesbeschrijving AVO-instellingsexamens

Stap 1. Plannen AVO-instellingsexamens

De AVO-examens worden in de TOA klaargezet en afgenomen. Hierin wordt feitelijk de AVO-planning ingevoerd. Wanneer een student of studentgroep AVO-examen(s) gaan doen, zet het examenbureau het betreffende examen klaar.

- De AVO-examens worden ingekocht bij Bureau ICE (TOA examens) en zijn via de website van TOA beschikbaar.
- Het examen wordt gepland door dit automatisch te koppelen aan een student of studentgroep, periode en locatie.
- Het examenbureau koppelt een AVO-assessor aan het examen.

Voor klaarzetten van de gegevens en de automatische koppeling van deze gegevens wordt de website van TOA gebruikt, een tool van Bureau ICE. De verantwoordelijkheid voor het invullen van de gegevens ligt bij de examencoördinator en het locatie examenbureau. Zodra

alle gegevens zijn gekoppeld, ontvangen de surveillanten en de AVO-assessor(en) - en de studenten na ingelezen te zijn vanuit EduArte - de volgende voor hen relevante informatie:

- Inloggegevens/wachtwoorden TOA
- Datum/plaats van afname
- Beoordelaarsinstructie
- Beoordelingsmodel
- Studentinstructie

Stap 2. Afname AVO-instellingsexamens

De surveillanten en AVO-assessoren zorgen ervoor dat het examen onder de juiste omstandigheden wordt afgenomen.

Voor afname

- De studenten dienen voor aanvang van de afname in de examenruimte aanwezig te zijn.
- Per 32 studenten is minimaal 1 surveillant/assessor aanwezig.
- De surveillant/assessor is verantwoordelijk voor inrichting van de examenlocatie, dit is locatieafhankelijk.
- De surveillant/assessor heeft de beschikking over een studentlijst en over de benodigde examenmaterialen (bijvoorbeeld wettelijk toegestane woordenboeken; ander soort/specifieke woordenboeken moeten worden aangevraagd via examencommissie).
- De surveillant/assessor noteert de afwezigheid van studenten op het proces-verbaal.
- Studenten moeten zich kunnen legitimeren met een geldig legitimatiebewijs (de studenten kunnen geldig paspoort, rijbewijs of identiteitskaart tonen op verzoek).

Tijdens afname

- De surveillant/assessor meldt de studenten wat de maximaal beschikbare tijd voor het examen is.
- Laatkomers worden bij te laat komen slechts toegelaten binnen een vooraf aangegeven tijd (maximaal 10-30 minuten) na aanvang van het examen; dit is per locatie verschillend geregeld en wordt per locatie verschillend gecommuniceerd naar de studenten.
- De surveillant/assessor ziet toe op rust en orde.
- De surveillant/assessor let op onregelmatigheden.
- De surveillant/assessor heeft het recht een student te verwijderen als deze onregelmatigheden pleegt tijdens de afname van het examen.
- In geval van onregelmatigheden stelt de examinerator een proces-verbaal op. De examencommissie van de desbetreffende afdeling bepaalt de te treffen maatregelen.
- Studenten mogen (meestal) het eerste halfuur de examenlocatie niet verlaten; dit is per locatie verschillend geregeld.
- De surveillant/assessor meldt 10 minuten voor het einde van het examen dat de studenten nog 10 minuten hebben (op sommige locaties wordt bij 30 minuten de resterende tijd gemeld).
- De studenten leveren - als zij klaar zijn - het examenmateriaal inclusief gebruikt kladpapier in bij de surveillant/assessor en/of laten dit achter op de examenplek en mogen rustig het lokaal verlaten (na het eerste half uur); dit is per locatie verschillend geregeld.
- De surveillant/assessor controleert of het examen is afgesloten en noteert onregelmatigheden op het protocolformulier.

Na afname

- De surveillant vult het protocolformulier van examinering in en ondertekent het.
- De surveillant draagt al het examenmateriaal over aan de examencoördinator of het examenbureau.

Stap 3. Beoordeling van het AVO-instellingsexamen en doorgeven resultaten

- De schriftelijke AVO-examens worden beoordeeld door de assessor in het toetsprogramma TOA. Van deze examens komt de uitslag bij het examenbureau terecht.

- De mondelinge AVO-examens dienen door een getrainde (TOA gecertificeerd) AVO-assessor te worden beoordeeld. Het is mogelijk om het examen met twee assessoren af te nemen, waarvan in elk geval een assessor TOA getraind en gecertificeerd is. De examencoördinator koppelt bevoegde AVO-assessor(en) aan het betreffende examen. De AVO-assessor(en) voert(/voeren) de beoordeling van het examen uit aan de hand van het voorgeschreven beoordelingsmodel. De AVO-assessor levert de beoordeling in zijn geheel in bij het examenbureau.
- Indien het niet mogelijk is met twee assessoren de mondelinge examens spreken en gesprekken af te nemen (vanwege te kleine locatie/te weinig assessoren) moeten de examens worden opgenomen met dictafoon/eigen opname apparatuur waarbij de opname bewaard kan worden. Elke locatie regelt zelf goede opname apparatuur. De opgenomen examens kunnen bij twijfel worden afgeluisterd. De opgenomen examens worden ingeleverd bij het examenbureau en hebben dezelfde bewaartermijn als ander examenmateriaal/examenbewijzen.

De uitslag van een AVO-examen wordt uiterlijk 10 werkdagen na afname van het AVO-examen schriftelijk bekend gemaakt door het examenbureau na vaststelling van de resultaten door de examencommissie (NB: de 10 werkdagen limiet geldt niet voor de rekenexamens, zie tekst bij Centrale Examens hierboven).

Stap 4. Vaststellen resultaat

Bij het vaststellen van de resultaten controleert de examencommissie het examenproces en de examenresultaten op gelijkwaardigheid, betrouwbaarheid, validiteit en of er geen afwijkingen zijn. Als alle documenten van het betreffende examen compleet en correct zijn en de afname van het AVO-examen door de examencommissie 'akkoord' is bevonden, wordt het resultaat (digitaal) tijdens de examencommissievergadering vastgesteld.

Wanneer de verkregen resultaten 'niet akkoord' zijn bevonden dan wordt het dossier ingebracht bij de examencommissie. Het definitieve resultaat van het AVO-examen wordt door de examencommissie vastgesteld.

Stap 5. Bespreken resultaat

Indien de student dat wenst, of de docent daar aanleiding toe ziet, is het mogelijk dat student en de docent het resultaat van het AVO-examen samen bespreken. Beiden kunnen hiertoe het initiatief nemen.

Stap 6. Publicatie resultaat

De student en de docent ontvangen het resultaat van het examen door het examenbureau. De student heeft inzage- en bespreekrecht over het examen. Dit kan binnen tien werkdagen na publicatie van de resultaten bij het examenbureau. Als het resultaat van het examen onvoldoende is dan geldt de herkansingsregel (zie OER). Elke tweede en verdere herkansing moet worden aangevraagd via de examencommissie.

Stap 7. Registratie resultaten en archivering

Het resultaat van het examen wordt door het examenbureau verwerkt in het schoolrapportagesysteem EduArte. De oorspronkelijke examenmaterialen worden door het examenbureau beveiligd gearchiveerd in het examendossier van de student gedurende de tijd dat een student staat ingeschreven in de opleiding.

Procesbeschrijving Diplomereren

Na het succesvol uitvoeren van alle examenonderdelen wordt door de examencommissie van de locatie vastgesteld of de student voldoet aan alle exameneisen en overgegaan kan worden tot diplomering. De examencommissie komt hiervoor regelmatig bijeen.

De diplomaerbaarheid wordt bepaald door de examencommissie in opdracht van de examencoördinator. Vervolgens zijn er een aantal processtappen die waarborgen dat de uitreiking en registratie van diploma's van mbo-opleidingen (en eventuele certificaten) betrouwbaar verloopt.

Het examenbureau/de examencoördinator zorgt ervoor dat voorafgaand aan het vaststellen van het examendossier voor diplomeren het complete en correcte examendossier bij de examencommissie wordt aangeleverd.

De processtappen zien er als volgt uit:

1. Bepalen diplomaerbaarheid > kandidaatstelling > diplomaerbaar stelling
De examencommissie vraagt om een actuele uitdraai van de examenresultaten van de student bij het locatie examenbureau.
De exameneisen zijn opgenomen in het examenplan van de opleiding. Een overzicht/checklist van de betreffende en behaalde Beroepsproeves, werkprocesexamens, vaardigheidsexamens, kennisexamens, keuzedeel-examens en AVO- examens, tezamen met het voldoen aan de generieke diploma-eisen m.b.t. BPV en Loopbaan en Burgerschap en indien van toepassing de wettelijke beroepsvereisten, wordt per diploma kandidaat gesteld en de kandidaatstelling wordt ingebracht in de examencommissie.
De examencommissie controleert het gehele examendossier per kandidaat gestelde student op compleetheid (benodigde bewijsstukken van de gemaakte examens en onderliggende bewijslast in archief) en correctheid (corresponderen ingevoerde examenresultaten met het examendossier en is alles gecontroleerd). De examencommissie legt haar oordeel vast.
Als de controle van de checklist door de examencommissie klopt (het examendossier is op volledigheid en correctheid gecontroleerd) en aan alle exameneisen is voldaan, dan wordt de student diplomaerbaar gesteld door de examencommissie. De examencommissie stelt het behaalde en uit te reiken diploma per student vast.
2. Op basis van dit besluit van de examencommissie laat de examencoördinator benodigde waardepapieren (diploma's/resultatenlijsten) maken door het locatie examenbureau. Daarna worden het diploma en resultatenlijst afgedrukt. Hierbij wordt gebruik gemaakt van gestandaardiseerde modellen, welke voldoen aan de voorschriften van de wettelijke regeling 'modeldiploma mbo'. Het behalen van een certificaat of diploma door een student gebeurt in EduArte.
3. De examencoördinator controleert de waardepapieren en bij akkoord worden deze door de examensecretaris of voorzitter examencommissie (namens de examencommissie) ondertekend.
4. De certificaten of het diploma word(t)(en) uitgereikt aan de student en de student moet het origineel ondertekenen.
5. Kopieën van de ondertekende waardepapieren worden gedurende 50 jaar opgeslagen in het opleidingsarchief.

Een uitgebreide administratieve beschrijving van het proces diplomeren is gemaakt voor het handboek administratieve organisatie en controle. Hierbij wordt verwezen naar de administratieve processen 12 'Studiebeëindiging tussentijds mbo' en 13 'Studiebeëindiging regulier einde opleiding mbo'. Deze procesbeschrijvingen gelden voor alle mbo-locaties van de Lentiz onderwijsgroep.

Inzagerecht, bewaartermijn en recht op bespreking

Bewijsstukken (examenmaterialen) van een (Beroepsproeve, werkproces-, vaardigheids-, kennis-, keuzedeel-, AVO-) examen en bewijs van inspanning van LB van een student worden

beveiligd gearchiveerd en bewaard door de examencoördinator/het locatie examenbureau. De bewaartermijn bedraagt twee jaar. De termijn gaat in nadat de uitslag van de betreffende Proeve van Bekwaamheid of examen is gepubliceerd. Gedurende deze periode hebben belanghebbenden recht op inzage. Na afloop van deze periode kunnen examenmaterialen worden teruggegeven aan de student of komt het materiaal toe aan de examencoördinator. Het beoordelingsformulier en indien van toepassing proces-verbaal wordt gedurende de opleiding van de student gearchiveerd door de school. Bij examens wordt het examenmateriaal gearchiveerd. Bij de Centrale Examens wordt gewerkt volgens het protocol behorende bij de Centrale Examens.

Vrijstellingen

Het begrip vrijstellingen wordt gehanteerd als overkoepelende term voor studenten die een bepaald onderdeel van de kwalificatie niet meer hoeven te doen omdat zij op basis van voorkennis (blijkend uit een officieel bewijsstuk zoals een certificaat, diploma of schoolverklaring) al over de gevraagde kennis en vaardigheden beschikken.

Het verzoek voor vrijstelling van examinering kan een student indienen bij de Examencommissie van de locatie waar de student studeert.

Vrijstellingen kunnen formeel enkel worden afgegeven voor kerntaken of werkprocessen, keuzedelen en de examenonderdelen Nederlandse taal, rekenen en Engels, of voor wettelijke beroepsvereisten/branchevereisten (indien van toepassing). Bij dit laatste kan gedacht worden aan alle extern erkende eenheden zoals het tractorrijbewijs, spuitlicentie, veiligheidscertificaat. In alle gevallen en bij alle verzoeken om vrijstellingen wordt altijd uitgegaan van de meest actuele wet- en regelgeving zoals gepubliceerd door het ministerie van OCW.

In zowel het Examenhandboek MBO als de OER wordt steeds uitgegaan van de meest actuele wet- en regelgeving van het ministerie van OCW. De OER/zakslaagregeling wordt in acht genomen. Tevens worden de landelijke richtlijnen rondom Special Needs (dyslectie) en Examineren van anderstaligen (gebruik NT2 woordenboek) gevolgd indien toepasbaar en via examencommissie besloten.

Vrijstellingen worden verleend door de examencommissie en moeten worden aangevraagd via de examencommissie. De examencommissie besluit of een vrijstelling wordt goed- of afgekeurd. Tevens is een en ander uitgebreid en in detail beschreven in het beleidsdocument Vrijstellingenbeleid Examinering MBO 2022 van Lentiz. Verlenen van een vrijstelling hangt te allen tijde af van de individuele situatie en aangedragen bewijslast ter beoordeling door de examencommissie.

Herkansingen

Studenten hebben recht op één herkansing wanneer zij een examen niet hebben behaald. Wanneer een student bij deze herkansing wederom geen voldoende behaald heeft, kan de student een verzoek voor een extra herkansing indienen bij de examencommissie van de locatie waar de student de opleiding volgt. Voor deze extra herkansing kunnen kosten in rekening worden gebracht, dit kan verschillen per examen en per locatie. Een proeve moet in zijn geheel worden herkanst. Zie de OER/zakslaagregeling voor uitgebreide informatie.

Verzoeken en klachten m.b.t. examinering en diplomering

Wanneer een student een klacht heeft m.b.t. examinering en diplomering, kan de student deze - binnen 10 werkdagen na bekendmaking van het resultaat - indienen bij de examencommissie van de locatie waar de student de opleiding volgt. De examencommissie zal de klacht dan in behandeling nemen en de student informeren over de uitkomst.

Verzoeken voor een extraneustraject, revisie verzoeken en verzoeken aangepaste examinering worden eveneens ingediend bij de examencommissie. De examencommissie zal het verzoek of de klacht dan in behandeling nemen en de student informeren over de procedure en uitkomst.

De derde leerweg

De derde leerweg bestaat naast de BBL en de BOL. Opleidingen in de derde leerweg zijn gebaseerd op de kwalificatiedossiers en leiden op tot hetzelfde diploma als de leerwegen BBL en BOL.

De derde leerweg (onbekostigd onderwijs) biedt extra mogelijkheden om met een flexibel onderwijsaanbod in te spelen op de scholingsbehoeften van werkenden en werkzoekenden en hun werkgevers. Er zijn namelijk geen regels voor onderwijstijd en studieduur.

In de derde leerweg kunnen studenten de volledige mbo-opleiding volgen, maar ook een deel ervan. Bijvoorbeeld een deel dat kan worden afgerond met een mbo-certificaat of praktijkverklaring.

Als de student in de derde leerweg een deel van de opleiding volgt, spreekt de instelling vooraf met de student af om welk deel het gaat. Deze afspraak wordt vastgelegd in de onderwijsovereenkomst.

Voor een opleiding in de derde leerweg gelden dezelfde wettelijke kwaliteitseisen voor het onderwijs en de examinering.

Bijlagen

1. Deel A - Brondocument Groene Norm – externe bijlage
2. OER (Onderwijs en Examenreglement) Lentiz Onderwijsgroep – externe bijlage
3. Memo directeuren planning jaarverslag examencommissies en moderatie – interne bijlage
4. Samenstellingen gremia examinering MBO 2022 – interne bijlage
5. Vrijstellingenbeleid examinering MBO 2022 – externe bijlage
6. Format Lentiz addendum 20220125 – interne bijlage
7. Vernieuwde VAC-procedure juni2022 – interne bijlage
8. Format vaststellijst beroepsgericht examen MBO v0.5 – interne bijlage
9. Format vaststellijst keuzedeel examen MBO v0.2 – interne bijlage
10. Format 3 steekproef examenafname via praktijkbeoordelen – interne bijlage
11. Format Evaluatie Beroepsexamen v2.0 - interne bijlage
12. Format Evaluatie Moderatie v1.0 - interne bijlage

Kwaliteitssysteem Groene Norm

Deel A Brondocument

Inhoudsopgave

1. Inleiding.....	4
2. Kwaliteitssysteem	5
2.1. PLAN	5
2.2. DO.....	5
2.3. CHECK	5
2.4. ACT.....	5
3. Stichting Groene Norm.....	6
3.1. Statuten	6
4. Opdracht, visie en uitgangspunten	7
4.1. Onze opdracht.....	7
4.2. Afbakening van de opdracht	7
4.3. Visie	7
4.4. Uitgangspunten	8
4.4.1. 100% dekking kwalificatie	9
4.4.2. Toelichting holistisch beoordelen	9
5. Het product	10
5.1. Portfolio examenproducten van Groene Norm	10
5.2. Productkenmerken.....	10
5.3. Productsoorten.....	10
5.3.1. Beroepsproeve	11
5.3.2. Werkprocesexamens.....	11
5.3.3. Vaardigheidsexamen	11
5.3.4. Kennisexamens.....	11
5.4. Examenproducten voor wettelijke beroepsvereisten.....	11
6. Het ontwikkelproces	12
6.1. Beroepsproeves, vaardigheidsexamens en werkprocesexamens.....	12
6.2. Kennisexamens.....	13
6.2.1. Uitgangspunten	13
6.2.2. Werkwijze.....	14
6.2.3. Proces	14
6.2.4. Kwaliteitsborging.....	15

6.3.	Evaluaties.....	15
6.3.1.	Evaluatiemomenten	15
6.3.2.	Signalen en feedback.....	16
6.3.3.	Landelijke ontwikkelingen / wetgeving.....	16
7.	Inzet ICT.....	18
7.1.	Uitgangspunten	18
8.	Organisatiestructuur en samenwerkingspartners	19
8.1.	Bestuur	19
8.2.	Bestuursbureau	19
8.2.1.	Opdracht.....	19
8.2.2.	Aansturing	19
8.2.3.	Professionalisering	19
8.3.	Constructeurs	20
8.3.1.	Opdracht.....	20
8.3.2.	Inleenconstructie.....	20
8.3.3.	Professionalisering	20
8.4.	Screeners	20
8.5.	Vaststellers	20
8.5.1.	Professionalisering	21
8.6.	Georganiseerd bedrijfsleven	21
8.7.	Collega-examenleveranciers	21
8.8.	Communicatie en relatiebeheer.....	21
9.	Bedrijfsvoering.....	22
9.1.	Financiën	22
9.1.1.	Inkomsten.....	22
9.1.2.	Uitgaven	22
9.2.	Algemene voorwaarden, deelnemersovereenkomst en leveringsovereenkomst.....	22
9.3.	Klachten.....	22

1. Inleiding

Stichting Groene Norm is de examenleverancier van en voor de aoc's. Wij ontwikkelen examens voor alle beroepsgerichte vakken in het groene onderwijs voor zowel het vmbo als mbo. Alle aoc's zijn deelnemer van Stichting Groene Norm, waardoor deze er zowel v n als vóór hen is. Het is onze opdracht kwalitatief hoogwaardige examenproducten te ontwikkelen voor vmbo en mbo.

Examinering staat volop in de maatschappelijke belangstelling. Het is niet alleen voor de aoc's, maar ook voor de toekomstige werkgevers van cruciaal belang dat een onderwijsinstelling garant staat voor het behaalde eindniveau van de leerling of student. De instelling kan die garantie alleen maar geven als die kan aantonen dat er degelijk wordt getoetst. Daarmee heeft een examen een belangrijke civiele waarde.

Ook voor de afgestudeerde student is dit opportuun, het behaalde diploma moet immers een rechtvaardige en juiste indicatie geven over het kennen en kunnen van de student. Dit impliceert dat de kwaliteit van de examens van een hoog niveau moet zijn en boven iedere twijfel verheven. Zo staat dit ook vermeld in de Examenagenda mbo 2015-2020: *Exameninstrumenten behoren van onberispelijke kwaliteit te zijn en moeten een betrouwbare en valide examenafname mogelijk maken.*

2. Kwaliteitssysteem

Groene Norm zet zich binnen de groene sector in om te voldoen aan de gestelde eisen voor (ontwikkeling van) examenproducten. De organisatie is jong en volop in beweging en ontwikkeling. De inrichting van ons kwaliteitssysteem¹ is gebaseerd op de PDCA-cyclus. Het systeem kent een viertal documenten, het bron-, verantwoordings- en uitvoeringsdocument en de onderhoudsagenda. Alle documenten hebben een dynamisch karakter en geven gezamenlijk invulling aan de kwaliteitscultuur van Groene Norm.

2.1. PLAN

De PLAN-fase is uitgewerkt in het voorliggende *brondocument (DEEL A)*. Dit bevat een beschrijving hoe wij onze processen (procedures) en organisatie hebben ingericht. Het brondocument wordt zo nodig aangepast naar aanleiding van het doorlopen van de PDCA-cyclus, het zogenoemde 'wat' (kaders).

2.2. DO

De ontwikkeling van onze examenproducten en gemaakt keuzes worden onderbouwd in het *verantwoordingsdocument (DEEL B)*. Hier gaat het om het 'hoe'.

2.3. CHECK

Het *uitvoeringsdocument (DEEL C)* geeft weer hoe er invulling is gegeven aan het brondocument en hoe processen zijn geborgd. Het heeft de status van een evaluatieverslag, waarvan een vooruitblik naar de toekomst onderdeel uitmaakt. Dit is geconcretiseerd in een ontwikkelagenda (gericht op het format en processen).

2.4. ACT

De *onderhoudsagenda (DEEL D)* is de basis voor invulling van de ACT-fase. In deze fase wordt enerzijds bepaald welke onderdelen gecontinueerd dan wel bestendig moeten worden. Anderzijds worden keuzes gemaakt voor welke onderdelen doorontwikkeling is vereist. De uitkomsten van deze fase worden verwerkt in het brondocument en hebben daarmee weer consequenties voor de uitwerking van de overige documenten.

¹ De uitwerking van het kwaliteitssysteem van Groene Norm is in deze documenten toegespitst op de mbo-examenproducten. De vmbo-examenproducten vallen buiten de scope van het certificeringstraject.

3. Stichting Groene Norm

3.1. Statuten

Op 5 juni 2015 is Stichting Groene Norm van start gegaan. Alle AOC's zijn deelnemer en lid van het algemeen bestuur. De Stichting heeft geen winstoogmerk. Groene Norm heeft tot doel (zie bijlage: Statuten, artikel 3):

- a) het, door en voor Deelnemers, (doen) ontwikkelen, actualiseren en verbeteren van examens in het Groene onderwijs voor het voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs en het middelbaar beroepsonderwijs;
- b) het zijn van examenleverancier voor Deelnemers op basis van erkenning door de toezichthoudende organisatie(s);
- c) en voorts al hetgeen dat met één en ander rechtstreeks of zijdelings verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn, dit alles in de ruimste zin van het woord.

De Stichting tracht in elk geval haar doel te bereiken door:

- a) het ten behoeve van bij de Stichting aangesloten Deelnemers verrichten van activiteiten op het gebied van het vervaardigen van examens, het toetstechnisch en inhoudelijk beoordelen van examens alsook het beheren en distribueren van examens;
- b) het bieden van een platform en het opzetten en uitvoeren van projecten voor bij de Stichting aangesloten Deelnemers voor de totstandkoming van een vraaggestuurd aanbod van producten en diensten van de Stichting en ter ondersteuning van de implementatie van het materiaal;
- c) het aangaan van overeenkomsten met Agrarische en Regionale Opleidings Centra en andere erkende onderwijsinstellingen die Groene examens afnemen met als doel de levering en ondersteuning van de producten en diensten van de Stichting;
- d) het voeren van overleg met partijen die zich bezig houden met examens en toetsen in het Groen onderwijs alsmede het verwerven van externe legitimatie van de producten en diensten van de Stichting;
- e) het voeren van overleg met relevante bedrijven en (branche)organisaties.

4. Opdracht, visie en uitgangspunten

4.1. Onze opdracht

Het is onze opdracht (missie) kwalitatief hoogwaardige summatieve examenproducten in het groene onderwijs voor het vmbo en mbo te ontwikkelen, te actualiseren en te verbeteren.

4.2. Afbakening van de opdracht

Het examenproces bestaat uit verschillende fases en kent diverse actoren. Deze zijn weergegeven in de Procesarchitectuur Examinering mbo.¹

Groene Norm is de actor in het gele procesgebied 'Construeren en vaststellen'. De examenproducten die we maken, passen bij de processtap 'inkoop van examens'. De invulling en uitvoering van de andere fases binnen het examenproces zijn de verantwoordelijkheid van de aoc's.

In de fase 'Examineren' vervullen we een faciliterende rol. Via de PvB-tool en GreenConstruct-Tool-App stellen we proeves in het mbo beschikbaar. De kennisexamens worden afgenomen met het toetssysteem QMP. Daarnaast zijn diverse formats aan de examenproducten toegevoegd. Dit moet de scholen ontzorgen in hun verantwoordingslast.

Groene Norm wil de positie van onafhankelijk examenleverancier borgen, door de opdracht duidelijk af te bakenen. Groene Norm ontwikkelt geen formatieve toetsen. Formatieve toetsing is onderdeel van het onderwijsproces en valt daarmee onder de verantwoordelijkheid van een aoc.

Onderstaande tabel geeft de scheiding van taken en rollen weer.

INHOUD	VERANTWOORDELIJKE ORGANISATIE
Kwalificatiestructuur mbo	SBB
Examenprogramma vmbo	Sectorvernieuwingscommissie o.l.v. Regiegroep vernieuwing vmbo
Onderwijs	AOC
Examenprofiel mbo	Bedrijfsleven
Examenconstructie	Groene Norm
Examenafname	AOC examencommissie
Examenprestatie	Examenkandidaat
Examenbesluit	AOC examencommissie
Toezicht	Inspectie van het Onderwijs

Alle examenproducten van Groene Norm hebben altijd betrekking op een groen beroep. We ontwikkelen geen producten voor algemene (beroeps)competenties. Examenproducten in het mbo voor bijvoorbeeld generieke keuzedelen ontwikkelen aoc's zelf dan wel kopen in bij andere examenleveranciers.

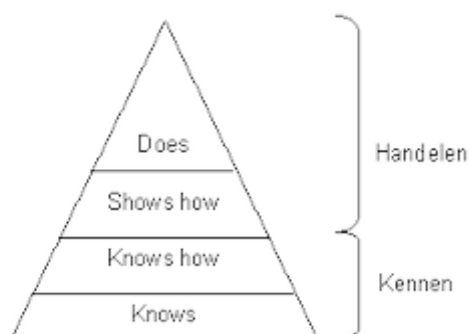
4.3. Visie

Onze visie sluit aan bij de beschreven verworvenheden in de publicatie 'Waarden van Groen Onderwijs'² (februari 2017). De sterke praktijkgerichtheid is typerend voor onze examenproducten. Examenafnames vinden zoveel mogelijk plaats in de beroepscontext. Daarnaast werken we intensief samen met het bedrijfsleven.

¹ Zie <http://kwaliteitsborging.examineringmbo.nl>

² Zie <http://groenonderwijs.nl/download.php?type=publication&id=68>

Het onderwijsmodel 'Piramide van Miller' is leidend bij de ontwikkeling en afname van examenproducten. Deze piramide is een hulpmiddel om de niveaus van bekwaamheid te schetsen. Miller beschrijft beroepsbekwaamheid in vier lagen (figuur 1). De onderliggende laag is het fundament voor de laag erboven.

Figuur 1

Knows

Welke kennis heeft een student nodig om zijn toekomstige beroep uit te voeren? Vaak wordt gedacht dat kennis niet meer belangrijk is. Miller's piramide laat echter zien dat een brede en gestructureerde kennisbasis het fundament is van een competentie. Kennis is wel belangrijk, maar komt in een ander daglicht te staan: ze wordt op een andere manier aangesproken en aangewend.

Knows how

Hoe past een student zijn kennis toe bij het oplossen van probleemtaken?

Shows how

Hoe laat de student zien dat hij kan handelen in een gesimuleerde situatie? Het gaat hierbij om kennis én handelen.

Does

Is de student in staat de in de opleiding verworven kennis, vaardigheden en houdingen toe te passen in een echte (complexe) praktijksituatie op de werkvloer? Beoordeling op *does*-niveau moet plaatsvinden in de beroepspraktijk.

Het overgrote deel van onze examenproducten in het mbo zijn geënt op *shows how* en *does*. Het streven is dat de aoc's in het mbo *knows* en *knows how* voornamelijk gedurende het onderwijsproces toetsen. Bij sommige kwalificatiedossiers op niveau 4 is een examenmix wenselijk. Dat wil zeggen: een combinatie van een proeve met een kennistoets. De focus bij de proeve is echter het uitgangspunt.

4.4. Uitgangspunten

Groene Norm stelt dat haar examenproducten kwalitatief hoogwaardig zijn als ze voldoen aan de volgende criteria:

- groene inhoud;
- dekkend voor gestelde exameneisen en kwalificatiedossiers (zie ook paragraaf 4.4.1.);
- sluiten aan bij de wettelijke vereisten (toezichtkaders);
- up-to-date;

- methode-onafhankelijk;
- beroeps- en praktijkgericht;
- afgestemd op de (behoeften van de) gebruikers;
- afgestemd op en in samenwerking met het bedrijfsleven;
- (waar mogelijk) digitaal beschikbaar;
- transparant proces – totstandkoming en verantwoording;
- HUBO (haalbaar – uitvoerbaar – betaalbaar – organiseerbaar);
- holistisch beoordelen (zie ook paragraaf 4.4.2).

4.4.1. 100% dekking kwalificatie

Uitgangspunt van Groene Norm is dat alle kerntaken en werkprocessen gedekt worden in het examen. Kennis en vaardigheden worden in de basis geïntegreerd geëxamineerd. Kennis en vaardigheden die als essentieel worden aangeduid worden wel expliciet geëxamineerd.

4.4.2. Toelichting holistisch beoordelen

Groene Norm kiest in haar beoordelingssystematiek voor holistisch beoordelen en niet voor analytisch beoordelen¹.

Bij holistisch beoordelen is het uitgangspunt dat een adequate prestatie niet te reduceren is tot een voldoende score op afzonderlijke beoordelingsaspecten. Dat wil zeggen het geheel is meer dan de som van de delen.

Analytisch beoordelen zou passend zijn geweest wanneer nauwkeurig moet worden vastgesteld of studenten kritische kennis of deelvaardigheden beheersen of wanneer er sprake is van één juiste aanpak of oplossing.

In de groene sector zijn de leerdoelen complex en wordt de prestatie afgezet tegen een standaard. Bij de beoordeling van competenties, een complex proces, product of werkwijze in het groen geldt, dat meer dan één oplossing mogelijk is en/of wanneer de toepassingscontexten verschillen. Dat maakt dat holistisch beoordelen zo goed past bij de groene sector. Vanwege de aard en de complexiteit van de examensituatie is het gewenst om bij de beoordeling naar de gehele prestatie te kijken.

¹Zie ook <https://www.youtube.com/watch?v=A-d6IERWJW8>

5. Het product

5.1. Portfolio examenproducten van Groene Norm

MBO

- Nieuw ontwikkelde groene mbo-examenproducten voor de *HKS*.
- Enkele examens voor veel gebruikte groene keuzedelen binnen de aoc's. (pilot)
- Enkele examens voor groene wettelijke beroepsvereisten.
- Alle groene mbo-examenproducten (CKS) van voormalig examenleverancier *De groene standaard*.

VMBO

- *Groen Proeven*, een database met gevalideerde Proeven van Bekwaamheid (PvB's) voor het schoolexamen vmbo.
- *Schoolexamenbank*, een itembank met kwalitatief hoogstaande kennis- en praktijkopdrachten voor het schoolexamen vmbo.

De vmbo-examenproducten worden in dit kwaliteitshandboek buiten beschouwing gelaten, omdat ze geen onderdeel zijn van de certificeringseis.

5.2. Productkenmerken

Onze mbo-examenproducten:

- zijn dekkend voor de gestelde eisen in het 'groene' kwalificatiedossier;
- zijn actueel en afgestemd op ontwikkelingen in het beroepsonderwijs;
- komen tot stand met betrokkenheid van het bedrijfsleven;
- bezitten een kwaliteit die erkend wordt door de Onderwijsinspectie.

Groene Norm werkt vanuit de volgende kaders:

- **Basis-profiel:** De examenproducten dekken de gehele kwalificatie, inclusief de beroepsgerichte taal- en rekenen. Waar nodig zijn er meerdere examensets beschikbaar voor verschillende contexten binnen een profiel.
- **Vakkennis en vaardigheden:** Het uitgangspunt is geïntegreerde examinering van kennis, vaardigheden en gedrag. In een verantwoordingsdocument wordt aangegeven op welke wijze kennis en vaardigheden in het examen zijn geborgd.
- **Beheersingsniveau:** Voor elk niveau wordt Essentie van Beroep (vastgelegd in Examenprofiel¹) en de niveaumenkenmerken uit het kwalificatiedossier (zelfstandigheid, complexiteit) gehanteerd.
- **Beoordelingscriteria:** zijn gebaseerd op resultaat en gedrag zoals deze in het kwalificatiedossier zijn geformuleerd.

5.3. Productsoorten

Bij de examinering van de HKS is de basis altijd een beroepsproeve. Naast deze beroepsproeve worden er nog drie exameninstrumenten ingezet: werkprocesexamen, vaardigheidsexamen en kennisexamen.

¹ Bij het examenprofiel Voedsel, natuur en leefomgeving zijn servicedocumenten opgesteld (door onderwijs en bedrijfsleven – voorheen vertegenwoordigd in Aequor en later in SBB) waarin voor elke kwalificatie de essentie van het beroep is beschreven en in fundamentslijsten de essentie in vakkennis en vaardigheden zijn bepaald. Deze documenten zijn als uitgangspunt voor de ontwikkeling van examenplannen genomen.

5.3.1. Beroepsproeve

In een beroepsproeve toont een examenkandidaat in de praktijk aan het gedrag bij de te beoordelen kerntaken en werkprocessen te beheersen, inclusief de bijbehorende kennis en vaardigheden. Een examengesprek maakt deel uit van de beroepsproeve om de assessoren meer duidelijkheid te verschaffen.

5.3.2. Werkprocesexamen

Een werkprocesexamen is nodig om voor specifieke situaties binnen de beroepspraktijk afzonderlijke bekwaamheden vast te stellen, bijvoorbeeld wanneer een bepaald werkproces niet in dezelfde context of periode kan worden uitgevoerd (voortplanting, teelt en oogst). Een werkprocesexamen bestaat uit een of meer werkprocessen.

5.3.3. Vaardigheidsexamen

Als het beroep het tonen van specifiek vaardigheden vereist, kunnen deze afzonderlijk met een vaardigheidsexamen worden afgenomen.

5.3.4. Kennisexamens

Waar bepaalde kennis door onderwijs en bedrijfsleven essentieel wordt geacht en dit expliciet geëxamineerd moet worden wordt een kennisexamen onderdeel van het examen. Over het algemeen komt dit voor op niveau 4.

5.4. Examenproducten voor wettelijke beroepsvereisten

In het groene domein zijn verschillende wettelijke beroepsvereisten van toepassing. Een aantal daarvan zijn in de kwalificatiestructuur opgenomen en zijn voorwaardelijk voor diplomering. We bieden momenteel examenproducten aan voor deze wettelijke beroepsvereisten. Soms met een apart examen, soms zijn de wettelijke vereisten verweven in de beroepsproeve. Er zijn ook verschillende wettelijke beroepsvereisten die niet voorwaardelijk zijn voor diplomering. Meestal zijn hier geen examenproducten voor ontwikkeld. Voor enkele van deze beroepsvereisten ontwikkelt Groene Norm ook examenproducten, dan wel heeft ze in onderhoud.

6. Het ontwikkelproces

6.1. Beroepsproeves, vaardigheidsexamens en werkprocesexamens

Het ontwikkelproces kent een vast stramien en bestaat uit 9 stappen.

1. Startbijeenkomst

De ontwikkeling van het examen begint met een startbijeenkomst. Voor een startbijeenkomst worden minimaal twee vertegenwoordigers vanuit het (georganiseerde) bedrijfsleven en minimaal twee vertegenwoordigers vanuit het onderwijs gevraagd deel te nemen. In de bijeenkomst wordt het examenplan opgesteld. Eerst wordt de essentie van de kwalificatie bepaald en vervolgens welke examenvormen (productsoort) hierbij passend zijn.

2. Construeren van examenproducten

Voor de constructie van de examenproducten is er een vaste groep constructeurs, die wekelijks bijeenkomt. De constructeurs zijn gecertificeerd volgens de eisen die hier landelijk voor zijn opgesteld. Bij deze stap in het examenproces wordt de concrete opdracht geformuleerd. Bij opdrachten worden ook de eisen aan de examenlocatie opgesteld.

De constructeurs werken met een vast format en aanwijzingen voor constructie.

De deelnemers vanuit de startbijeenkomst (onderwijs en bedrijfsleven) dienen als klankbordgroep voor de constructeurs. De constructeur legt tussenproducten voor aan de klankbordgroep.

3. Collegiale feedback

Het concept examenproduct wordt door een collega-constructeur bekeken en van feedback voorzien op basis van een vast format. Er wordt onder andere gelet op de inhoud van de opdracht (aansluiting op de te beoordelen werkprocessen), het vereiste beheersingsniveau en op taalkundige aspecten.

4. Feedbackronde aoc's en bedrijfsleven

Na verwerking van de eerste feedback worden de concept-examenproducten voor feedback aan de deelnemende aoc's (examensecretarissen) gestuurd. Binnen een termijn van 14 dagen kan feedback geleverd worden op de examenproducten op basis van een feedbackformulier dat zich focust op Haalbaarheid-Uitvoerbaarheid-Betaalbaarheid-Organiseerbaarheid (HUBO) van het examenproduct. Ook het bedrijfsleven (deelnemers van de startbijeenkomst) kunnen hun feedback geven op het product.

De feedback wordt door de constructeurs verwerkt in de examenproducten. In het logboek worden keuzes bij het verwerken van de feedback geregistreerd. Examensecretarissen kunnen logboeken opvragen bij Groene Norm.

5. Interne screening / redactie

Na de feedbackronde is er een interne screening en redactieslag door een vaste groep screeners. De screener beoordeelt het examenproduct. Er wordt onder andere gelet op examenteknik (o.a. dekking, validiteit, compleetheid). Voor de screening is er een checklist met aandachtspunten. Na deze screening en eventuele aanpassing worden producten aangeboden voor vaststelling.

6. Vaststellingsadvies

Elk examen wordt beoordeeld door een vaste vaststellingsadviescommissie. De vaststellingsadviescommissie bestaat uit leden vanuit onderwijs en bedrijfsleven. De vaststellingsadviescommissie beoordeelt elk examen op onder andere toetstechnische eisen, dekking, compleetheid, betrouwbaarheid en validiteit. De coördinator mbo is als ambtelijk secretaris aanwezig bij het overleg van de vaststellingscommissie. Er zijn vier beoordelingen mogelijk:

- a) Het examen wordt ongewijzigd met een positief advies aangeboden aan het bestuur.

- b) Na doorvoeren van enkele punten kan het examen met een positief advies worden aangeboden aan het bestuur. De voorzitter checkt namens de commissie of de wijzigingen zijn doorgevoerd alvorens het wordt aangeboden aan het bestuur.
- c) Het examen voldoet niet op wezenlijke punten. Het examen gaat met een constructieopdracht terug in het constructieproces.
- d) Het examen wordt met een positief advies beoordeeld, maar er worden wel aandachtspunten meegegeven voor evaluatie/opname op de onderhoudsagenda.

7. Vaststellen van de examenproducten (bestuurlijk)

Bij een positief vaststeladvies wordt het advies via de directeur van Groene Norm voorgelegd aan het Dagelijks Bestuur ter vaststelling. Deze stelt het examen formeel vast.

8. Verspreiding vastgestelde examenproducten

Na de bestuurlijke vaststelling worden de examenproducten inclusief leeswijzer beschikbaar gesteld aan de examensecretarissen middels de GreenTool dan wel website van Groene Norm. Voor elk cohort wordt het examen opnieuw vastgesteld (ook als er geen wijzigingen zijn). In GreenTool is een overzicht van alle crebo's opgenomen met alle beschikbare cohorten voor dat crebo.

Alle examens blijven beschikbaar zo lang het cohort nog wordt uitgevoerd op een of meer aoc's.

9. Evaluatie

Het uitgangspunt is dat nadat het examenproduct meerdere keren is afgenomen een evaluatie plaatsvindt. Op basis van de resultaten uit de evaluatie wordt een examenproduct zo nodig in de onderhoudsagenda opgenomen.

6.2. Kennisexamens

De ontwikkeling van kennisexamens vindt in eigen beheer van Groene Norm plaats. De ontwikkeling gebeurt door de vaste toetsconstructeurs aangevuld met inhoudsdeskundigen.

6.2.1. Uitgangspunten

- We werken met examens met gesloten meerkeuzevragen die digitaal worden afgenomen.
- Een kennisexamen bestaat gemiddeld uit 40 à 50 vragen. De hoeveelheid sluit aan bij de inhoud/hoeveelheid stof.
- We hanteren een absolute cesuur voor de kennisexamens. Dat wil zeggen dat vooraf bepaald is hoeveel vragen een kandidaat juist moet hebben voor een voldoende. In de constructie wordt gestreefd om het juiste niveau te benaderen van de doelgroep, zodat de cesuur ligt op het gewenste niveau.
De cesuur ligt standaard op:
 - o Bij 4-keuzevragen ligt de cesuur op 66%
 - o Bij 3-keuzevragen ligt de cesuur op 70%
- Voor elk kennisexamen wordt een examenmatrijs bijgeleverd. Hierin staan de eisen vanuit examenplan (die uiteraard gebaseerd is op het kwalificatiedossier) en een toelichting/uitwerking/interpretatie op de onderwerpen. Deze kan worden gebruikt voor het voorbereiden van kandidaten op het examen. De examenvragen zijn niet in te zien door docenten.
- Voor elk kennisexamen wordt een itembank opgebouwd, zodat elk examen ad random kan worden gegenereerd (op basis van de examenmatrijs). Bij voldoende vulling van de itembank (zie kwaliteitsborging) is het examen op elk moment en elke gewenste frequentie digitaal af te nemen door scholen.
- Bestuur stelt jaarlijks de examenmatrijs vast en een bijbehorend overzicht van de vulling van de itembank.

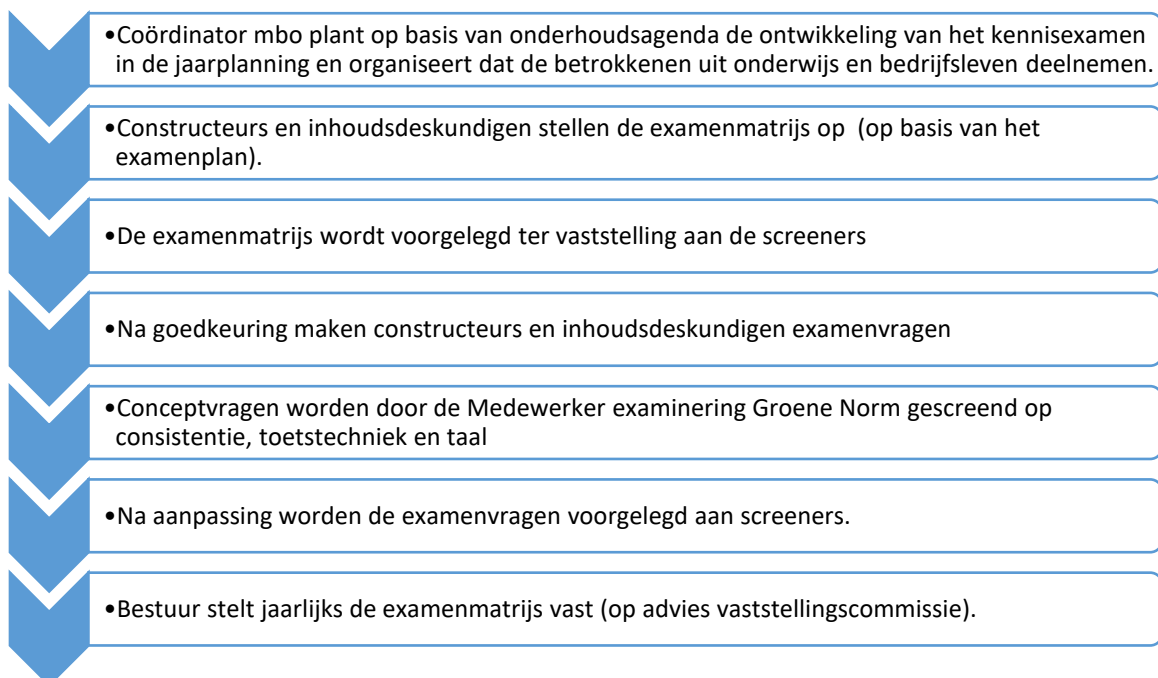
- De vragen worden niet individueel vastgesteld, door het inzetten van screeners (zowel inhoudsdeskundigen uit onderwijs en bedrijfsleven als toetsdeskundigen) wordt de kwaliteit van de vragen geborgd. Daarnaast wordt de kwaliteit van items achteraf geborgd door het uitvoeren van itemanalyse en een onafhankelijke steekproef door een extern deskundige.

6.2.2. Werkwijze

Betrokkenen en hun rol:

1. (Vaste) constructeur Groene Norm
 - a. Ontwikkelt samen met de inhoudsdeskundigen een examenmatrijs en examenvragen
 - b. Is deskundig op toetstechnisch gebied.
2. Inhoudsdeskundige onderwijs
 - a. Ontwikkelt samen met de inhoudsdeskundigen een examenmatrijs en examenvragen
 - b. Is deskundig op de inhoud
3. Inhoudsdeskundige bedrijfsleven
 - a. Is sparringspartner op inhoud van de constructeur en inhoudsdeskundige onderwijs.
4. Screener (onderwijs en bedrijfsleven)
 - a. screent concept examen-matrijs
 - b. screent concept examenvragen
5. Medewerker examinering
 - a. checkt examenmatrijs en examenvragen op toetstechniek, consistentie en taal
6. Coördinator mbo
 - a. Draagt zorg voor bemensing en planning
7. Vaststellingscommissie
 - a. Geeft advies over geheel van examens (waar het bij een kennisexamen om de examenmatrijs gaat)
8. Bestuur
 - a. Stelt op advies van vaststellingscommissie examenmatrijzen en examens vast

6.2.3. Proces

6.2.4. Kwaliteitsborging

De itembank wordt continu verbeterd en uitgebreid om zo kwaliteit en betrouwbaarheid te kunnen waarborgen. Dit doen we op de volgende wijze:

- Er wordt jaarlijks een itemanalyse (berekeningen worden uitgevoerd binnen QMP) uitgevoerd over alle kennisexamens. Alle items die slecht scoren in de itemanalyse worden in onderhoud genomen.
- Jaarlijks wordt een evaluatieformulier verstuurd aan de examensecretaris voor feedback. De feedback wordt gewogen en waar nodig wordt het examen opgenomen op de onderhoudsagenda.
- Er wordt tweejaarlijks een steekproef gedaan door een extern deskundige om de kwaliteit van de items te bepalen.
- Urgente zaken (grote fouten in de examenitems/antwoorden) naar aanleiding van signalen (na een afname) worden direct voorgelegd aan de betrokken screeners van het examen. Indien nodig worden vragen direct aangepast in de itembank.
- Voor een betrouwbare itembank (met voldoende variatie van vragen) streven we naar minimaal 2,5x de toetslengte. Bij brede onderwerpen (denk aan plantenkennis), of examens met relatief veel afnames wordt er gestreefd naar hogere dekking. Bij dit aantal zullen met enige regelmaat items vervangen moeten worden. Dit wordt meegenomen in het onderhoud. De vragen die worden vervangen kunnen in de toekomst gebruikt worden als proefexamen om zo de kandidaten en docenten nog beter voor te kunnen bereiden op het examen.

6.3. Evaluaties

Evalueren is een essentieel onderdeel in onze kwaliteitscultuur (CHECK-fase, zie DEEL B). Als Groene Norm vinden we dit onder andere belangrijk om overzicht te kunnen houden, betrokkenen goed te informeren. We verzamelen hiervoor informatie, registeren, evalueren en dan vervolgstappen bepalen. Evaluaties kunnen gaan over de producten, maar ook over het proces.

Groene Norm organiseert formele evaluatiemomenten, maar daarnaast zijn de informele evaluaties net zo belangrijk.

6.3.1. Evaluatiemomenten

- Examensecretarissenoverleg (circa 4 keer per schooljaar) met de coördinator mbo als voorzitter:
Agendapunten zijn: toelichting op ontwikkelingen rondom examinering zowel landelijk als binnen Groene Norm, evaluatie van processen/producten en uitwisseling van ervaringen tussen de aoc's. Van elk overleg wordt een actielijst (verslag) gemaakt.
- Schriftelijke evaluaties van uitgevoerde proeves via de GreenApp.
Deze evaluatie-uitkomsten zijn zowel voor de aoc zelf als voor Groene Norm relevant.
- Evaluatiebijeenkomst met vertegenwoordigers van alle betrokken partijen bij Groene Norm
Jaarlijks is er een bijeenkomst waarvoor vertegenwoordigers van de diverse gremia's worden uitgenodigd om het beleid van het voorgaande jaar te evalueren, maar ook vooruit te kijken naar het volgende jaar. Betrokken partijen zijn: examensecretarissen, constructeurs, vaststellers. Een externe leidt deze bijeenkomst. Er wordt een verslag gemaakt.
- Constructeurs
Jaarlijks is er een evaluatiemoment met alle constructeurs gezamenlijk. Het gaat dan enerzijds om evaluatie van het proces, waaronder de planning en werkwijze met aandacht voor onderlinge samenwerking en het functioneren als team. Eventuele scholingsbehoeften worden geïnventariseerd. Inhoudelijk wordt de kwaliteitsborging van de examens besproken en het gebruik van de diverse formats.
Elk voorjaar voert de coördinator mbo ook een voortgangsgesprek met iedere constructeur individueel. Dit heeft een beoordelend karakter. Aan bod komen dan het functioneren en inventarisatie van belangstelling voor continueren van de constructeursrol.

- Vaststellingscommissie
Jaarlijkse evaluatie met aandacht voor:
 - de werkwijze en planning vaststellingscommissie;
 - het eigen functioneren, deskundigheid en onafhankelijkheid als vaststeller;
 - bepalen van scholingsbehoefte voor verdere professionalisering;
 - zo nodig formuleren van een advies en verbetervoorstellen over vaststellingsprocedure en – criteria.
- Landelijk werkgeversoverleg (bedrijfsleven)
In dit landelijke overleg ontmoeten alle groene brancheorganisaties elkaar. De directeur is minimaal één keer per jaar aanwezig bij het overleg om de aanwezigen te informeren over de ontwikkelingen binnen Groene Norm en eventuele feedback in ontvangst te nemen.
De deelnemers van het werkgeversoverleg zijn eveneens onze contactpersonen voor het uitnodigen van het bedrijfsleven om aanwezig te zijn bij de startbijeenkomsten en onze examenproducten inhoudelijk te screenen.
- Centrale examencommissie aoc's
Jaarlijks bezoekt de coördinator alle examencommissies om het gesprek aan te gaan over onze examenproducten en gemaakte keuzes hierin. Op verzoek is de coördinator ook beschikbaar aanwezig te zijn bij assessorentrainingen om daar de producten toe te lichten.
- Interne audit
Naast de evaluaties van betrokkenen en gebruikers wordt jaarlijks een interne audit gedaan door een externe deskundige.

6.3.2. Signalen en feedback

Alle signalen en feedback verzamelt de coördinator mbo. Uitgangspunt is dat deze via de centrale examensecretarissen bij Groene Norm wordt ingediend. In principe worden individuele klachten van docenten, teamleiders etc. teruggespeeld naar het aoc (centrale examensecretaris). Signalen/feedback kunnen ook binnenkomen via het contactformulier van onze website. Signalen/feedback worden gerubriceerd per crebo. De coördinator weegt af wanneer er directe actie nodig is, dan wel dat het op een verzamellijst gezet kan worden. Het aoc dat het punt heeft ingebracht wordt hierover geïnformeerd.
Halfjaarlijks staat de verzamellijst op de agenda van de adviesgroep. Deze wordt daar besproken en eventueel verder aangevuld door de leden van de adviesgroep. Belangrijk onderdeel van dit gesprek is de prioritering van acties, die tezamen de ontwikkelagenda (DEEL C: hoofdstuk 8) en onderhoudsagenda (DEEL D) vormen.
Het dagelijks bestuur krijgt bij elke vergadering een overzicht van de stand van zaken rondom productontwikkeling in het mbo. De onderhoudsagenda, planning en voortgang is hierin opgenomen.

6.3.3. Landelijke ontwikkelingen / wetgeving

Alle relevante ontwikkelingen die van invloed zijn op examinering en het werk van Groene Norm worden via verschillende kanalen verzameld. We zijn geabonneerd op diverse nieuwsbrieven zoals:

- SBB (o.a. ontwikkeling kwalificatiestructuur en onderhoud aan kwalificaties);
- Vereniging ExSamen;
- NvE;
- MBO-raad;
- Onderwijsinspectie.

Daarnaast dragen de volgende activiteiten bij aan het up-to-date blijven:

- bijwonen van NvE-bijeenkomsten;
- deelname aan de BTG voedsel, groen en leefomgeving;
- halfjaarlijks informeel bezoek van Inspectie;

- bijeenkomsten/overleg met andere examenleveranciers (o.a. Meet & Work, platform examenleveranciers).

7. Inzet ICT

7.1. Uitgangspunten

Het uitgangspunt van Groene Norm is zoveel mogelijk te digitaliseren. Hiermee komen we tegemoet aan de behoeften van de aoc's. Dit betekent dat onze ICT-infrastructuur aan de volgende uitgangspunten moet voldoen:

- Veilig en betrouwbaar: onze systemen voldoen aan de laatste standaarden op gebied van veiligheid. Alle examenproducten worden beheerd in een veilige en betrouwbare omgeving.
- Gebruiksvriendelijk: onze systemen zijn gebruiksvriendelijk en intuïtief. Men kan zonder veel instructies door een programma navigeren.
- Flexibel: ICT volgt de inhoud. Daar waar inhoud verandert, verandert software mee.
- Integratie ontwikkel- en afnameomgeving: het ontwikkelen en afnemen van examenproducten vindt zoveel mogelijk in dezelfde omgeving plaats. Inrichting is zo uniform en herkenbaar mogelijk.
- Vernieuwend en onderscheidend: de groene sector loopt voorop op het gebied van vernieuwende en onderscheidende systemen. Voorbeelden zijn de PvB-tool in het mbo en Schoolexamenbank in het vmbo. Aoc's mogen er vanuit gaan dat wij deze positie vasthouden.

8. Organisatiestructuur en samenwerkingspartners

8.1. Bestuur

Binnen het algemeen bestuur van Groene Norm zijn alle aoc-besturen vertegenwoordigd. Het algemeen bestuur komt circa twee keer per jaar bijeen om in ieder geval de begroting en jaarrekening goed te keuren. Vanuit het algemeen bestuur vormen vier bestuursleden het dagelijks bestuur. In de statuten staan de verantwoordelijkheden van het dagelijks bestuur beschreven. Eén van deze leden wordt gekozen als voorzitter. De zittingsduur van deze leden is drie jaar. Er is een rooster van aftreden. Het dagelijks bestuur ontmoet elkaar circa zeven keer per jaar. Een vertegenwoordiger vanuit het georganiseerde bedrijfsleven aanwezig bij de vergaderingen van het dagelijks bestuur.

8.2. Bestuursbureau

8.2.1. Opdracht

De opdracht van het bestuursbureau is borging van de kwaliteit en ontwikkelagenda van de examenproducten vmbo en mbo. Voor uitvoering van deze opdracht is een vast team beschikbaar:

- directeur
- drie coördinatoren,
- medewerker examinering
- managementassistente.

De coördinatoren zijn breed inzetbaar, maar hebben ieder een eigen aandachtsgebied te weten vmbo, mbo en ICT. Voor de verschillende medewerkers zijn functieprofielen opgesteld.

8.2.2. Aansturing

De bureaumedewerkers leggen verantwoording af aan de directeur. Minimaal 2 keer per maand heeft de directeur met elke coördinator een vaste werkbespreking. Twee keer per jaar voert de directeur een evaluatiegesprek met iedere medewerker over diens functioneren. Hiervan wordt een verslag gemaakt dat door zowel de medewerker als directeur wordt ondertekend.

De directeur heeft jaarlijks een evaluatiegesprek over het eigen functioneren met een afvaardiging van het dagelijks bestuur.

8.2.3. Professionalisering

In de evaluatiegesprekken met de medewerkers worden behoeften geïnventariseerd en afspraken gemaakt over professionalisering. Deze worden vastgelegd in het gespreksverslag. Daarnaast worden de medewerkers gestimuleerd tot bijwonen van landelijke bijeenkomst met als onderwerp examinering.

In het tweewekelijkse teamoverleg informeren de verschillende medewerkers elkaar over lopende zaken en ontwikkelingen binnen zijn werk. Elk schooljaar is er minimaal één teamdag waarin een inhoudelijk onderwerp gerelateerd aan examinering centraal staat. Het onderwerp wordt vooraf gezamenlijk bepaald en zo nodig voorbereid. Indien gewenst wordt een externe deskundige uitgenodigd een bijdrage te verlenen aan deze teamdag.

Tot slot rouleert er een knipselkrant binnen het team. De medewerkers vullen deze met literatuur/nieuwsbrieven ter informatie en professionalisering. De managementassistente is verantwoordelijk voor de coördinatie hierin.

8.3. Constructeurs

8.3.1. Opdracht

De opdracht aan de constructeurs is het ontwikkelen van examenproducten voor de HKS. Het gaat hier om alle producten: proeves – vaardigheidsexamens – werkprocesexamens – kennisexamens. Eveneens hebben ze een taak in collegiale screening van ontwikkelde producten. Er is een functieprofiel voor de constructeurs beschikbaar.

8.3.2. Inleenconstructie

De (meeste) toetsconstructeurs zijn medewerkers uitgeleend door de aoc's. Voor deze medewerkers bestaat een samenwerkingsovereenkomst. De looptijd hiervan is (meestal) een schooljaar. De meeste constructeurs werken een vast aantal uur per week voor Groene Norm. Indien nodig worden inhoudsdeskundigen benaderd voor kortdurende inzet. Met deze deskundigen worden afspraken vastgelegd over geheimhouding en auteursrechten.

8.3.3. Professionalisering

Alle vaste toetsconstructeurs zijn voor drie jaar gecertificeerd en ingeschreven in het NvE-register voor examenfunctionaris. Zodra er nieuwe constructeurs komt dan wel de looptijd (geldigheid) van certificering is (bijna) verlopen, vindt (her)certificering in opdracht van Groene Norm plaats. In overleg worden jaarlijks thema's bepaald waar de constructeurs zich verder willen bekwamen en graag een training op volgen. Dit kunnen trainingen gericht zijn op teamontwikkeling, maar ook onderwijsinhoudelijk van aard zijn.

8.4. Screeners

Screeners doen een laatste check op het examen voordat het naar de vaststellingscommissie gaat. De screeners beoordelen de aangeleverde producten op basis van de criteria op het screeningsformulier. Bij criteria die onvoldoende zijn wordt het examen teruggelegd aan de constructeur. Na aanpassing checkt de screener of alle criteria voldoende zijn. Het ingevulde screeningsformulier is input voor de vaststellingscommissie.

8.5. Vaststellers

De vaststellingsadviescommissie:

- controleert de kwaliteit van de examenconstructie. Dat wil zeggen dat de toets constructeur zijn werk volgens de vereisten en volledig heeft uitgevoerd, waarmee de examenproducten geheel voldoen aan de gestelde eisen;
- geeft een advies aan het (dagelijks) bestuur voor de bestuurlijke vaststelling van een examen.
- bestaat uit vier vertegenwoordigers uit het onderwijs en twee vertegenwoordigers uit het bedrijfsleven.
- heeft de coördinator mbo als ambtelijk secretaris die ondersteunend is aan het vaststellingsproces.

Er is een functieprofiel beschikbaar. Alle leden moeten voorafgaand aan deelname schriftelijk een motivatie indienen tezamen met een CV. Het dagelijks bestuur benoemt de leden formeel op voordracht van de directeur. Er is een rooster van aftreden voor de leden van de vaststellingscommissie.

8.5.1. Professionalisering

Alle leden worden voorafgaand aan deelname getraind met een focus op het afbakenen van de opdracht (taak) van de commissie en ieders professionele rol hierin. Afhankelijk van de behoefte van de commissie dan wel Groene Norm worden nieuwe trainingen georganiseerd.

8.6. Georganiseerd bedrijfsleven

Nauwe samenwerking met het bedrijfsleven is voor Groene Norm een voorwaarde om tot goede examenproducten te komen. Een vertegenwoordiger vanuit het georganiseerde bedrijfsleven is aanwezig bij de vergaderingen van het dagelijks bestuur.

De invloedrijke positie van het bedrijfsleven komt tot uiting in het leveren van een bijdrage in de startbijeenkomsten, feedback op concept-examenproducten, deelname aan de vaststellingscommissie.

8.7. Collega-examenleveranciers

Groene Norm participeert in het platform van examenleveranciers (intervisie) en is lid van de Vereniging ExSamen. Doelstelling is ontmoeting en kennisuitwisseling.

8.8. Communicatie en relatiebeheer

Ongeveer één keer in de twee maanden wordt een digitale nieuwsbrief verspreid. In het mbo komen circa vier keer per jaar alle (centrale) examensecretarissen mbo bijeen onder leiding van de coördinator mbo. Beide bijeenkomsten hebben ten doel vanuit Groene Norm een update te geven over de ontwikkelingen en de voortgang, maar ook ervaringen uit te wisselen en behoeften te inventariseren.

9. Bedrijfsvoering

9.1. Financiën

9.1.1. Inkomsten

Groene Norm gaat in zijn bedrijfsvoering uit van voorfinanciering. Jaarlijks wordt aan de aoc's een deelnemersbijdrage gefactureerd. Deze bijdrage is gebaseerd op een bedrag per leerling. Het algemeen bestuur stelt deze bijdrage elk najaar voor een kalenderjaar vast. Aoc's krijgen hiermee toegang tot het gebruik van alle examenproducten.

9.1.2. Uitgaven

Per kalenderjaar wordt een (meerjaren)begroting opgesteld en in het najaar ter goedkeuring aangeboden aan het algemeen bestuur. Elk voorjaar vindt een accountantsonderzoek plaats. Zodra er een accountantsverklaring is afgegeven, wordt door het algemeen bestuur decharge verleend aan het dagelijks bestuur.

9.2. Algemene voorwaarden, deelnemersovereenkomst en leveringsovereenkomst

Groene Norm hanteert algemene voorwaarden en een tweetal type overeenkomsten:

- Algemene Voorwaarden: deze gelden voor alle partijen waarmee Groene Norm afspraken maakt.
- Deelnemersovereenkomst: alle aoc's zijn deelnemer van Groene Norm. In deze overeenkomst zijn de afspraken met de aoc's vastgelegd.
- Leveringsovereenkomst: in de toekomst wil Groene Norm mogelijk ook andere partijen de mogelijkheid bieden onze producten af te gaan nemen. De afspraken met deze externe partijen zijn in deze overeenkomst vastgelegd.

9.3. Klachten

Als er een klacht bij Groene Norm binnenkomt, is de eerste stap dit middels een gesprek op te lossen. Mocht dit niet tot het gewenste resultaat leiden, dan is er een klachtenregeling beschikbaar.